

*Us desitgem
Bones Festes!!*

JAG

Joves Advocats de Girona

edita: IL·LUSTRE COL·LEGI D'ADVOCATS DE GIRONA

Número 21 | desembre 2011 - març 2012

Entrevista al Dr. José María M-Calcerrada, metge forense jubilat el passat mes de juliol després de 39 anys de carrera a Girona i d'haver acumulat moltes experiències interessants

Comentari sobre la interlocutòria dictada per la Secció Segona de l'Audiència Provincial de Girona sobre el procediment d'execució hipotecària

Impost sobre successions i donacions a Catalunya

Impost sobre el valor afegit. Operacions incobrables, recuperació d'IVA repercutit i no cobrat

Número 21 desembre 2011 - març 2012

edita: IL·LUSTRE COL·LEGI D'ADVOCATS DE GIRONA

coordinació de la revista: Núria Camps, Josep Maria Illa, Tània del Moral, Carles Muñoz, Jénnifer Pérez, Roser Pi, Judith Pont i Rafael Rodríguez
col·laboren en aquest número: Antoni Blanch, Pau Bossacoma, Lluís Camps, Ismael Campos, David Carrasco, Raul García, Xavier Gispert, Eduard Llorens, Dr. José María M-Calcerrada, Bernat Pascual, Joan Pi, Núria Soler i Hilda-Irene Arbonés

redacció i disseny: Batallé i Compte - www.batalleicompte.com

correcció lingüística: Lúdia Ponsatí

impressió: Impremta Columba Dipòsit legal: GI-475-1499

El JAG no es fa responsable de les opinions dels col·laboradors que signen articles en aquesta publicació

JAG

Joves Advocats de Girona

4

Impost sobre el valor afegit

6

Entrevista al Dr. José María M-Calcerrada

12

Comentari sobre la interlocutòria dictada per l'Audiència Provincial de Girona

18

Impost sobre successions i donacions a Catalunya

22

Negociació col·lectiva i plans d'igualtat

25

Dret i noves tecnologies

26

Meritació de la pensió d'aliments

28

Nova etapa a Joves Advocats de Catalunya (JAC)

C A R T A D E L P R E S I D E N T

Benvolguts companys i companyes,

El passat 29 d'agost la Conselleria de Justícia va publicar una resolució per la qual, unilateralment, amb caràcter retroactiu i de forma absolutament injustificada, tots els mòduls van patir una rebaixa general del 5%. Alguns es van modificar (òbviament en perjudici nostre) i d'altres es van suprimir sense cap explicació. Aquestes mesures dràstiques d'estalvi econòmic —altrament dites “retallades”— que va adoptar la Generalitat van ser objecte de debat en el decurs de la darrera reunió dels Joves Advocats de Catalunya i, tot i que s'estan estudiant diverses alternatives, no serà fins a la propera reunió, prevista pel 3 de desembre a Barcelona, que s'acabaran de perfilar totes les accions que emprendrem. Malgrat que en el moment de llegir aquestes ratlles la reunió ja s'haurà celebrat, si surten propostes us agrairé que ens les feu arribar.

Com cada any, aprofitant que s'acosten les festes de Nadal, m'agradaria animar-vos a col·laborar amb la “XIV Campanya Solidària de Nadal” que organitzem els Joves Advocats de Girona i la Creu Roja de Girona, per tal que aporteu joguines a la seu de l'ICAG. Així, entre tots, contribuïrem al fet que els fills i filles de les famílies més necessitades de la província passin un Nadal més alegre.

Que passeu unes molt bones festes de Nadal!

Antoni Blanch Brugarolas

President dels Joves Advocats de Girona

Impost sobre el valor afegit

Operacions incobrables, recuperació de l'IVA repercutit i no cobrat.

En l'Impost sobre el Valor Afegit (IVA), la problemàtica que presenten els clients incobrables és que encara que no paguin la factura ni l'IVA corresponent, el subjecte passiu (el que va emetre la factura) està obligat a ingressar igualment a Hisenda Pública l'IVA repercutit en la declaració mensual o trimestral que correspongui.

No obstant això, en aquests casos la norma permet la recuperació de l'IVA repercutit i no cobrat (restant en autoliquidacions posteriors com a menys IVA repercutit el que

es va ingressar en el seu dia) en els termes que a continuació s'explicaran.

Per tant, en el cas de clients incobrables, la llei permet voluntàriament recuperar l'IVA en els casos següents:

- 1.- Quan el client entra en **concurso de creditors**
- 2.- Quan **el crèdit esdevé incobrable** totalment o parcialment.

REGLES GENERALS QUE S'APLIQUEN EN LES DUES SITUACIONS:

1) **Crèdits exclusos:** no es pot modificar l'IVA quan es tracti de:

- Crèdits que gaudeixen de garantia real, ja estiguin fiançats per entitats de crèdit o societats de garantia recíproca, o coberts per un contracte d'assegurança de crèdit o de caució.
- Crèdits entre persones o entitats vinculades a efectes d'IVA.
- Crèdits en què el deutor està establert fora de l'estat espanyol, les Canàries, Ceuta o Melilla.

Important: Des del 14/04/2010 es pot modificar l'IVA de crèdits deguts o fiançats per ens públics. Per fer-ho, es requereix una certificació, que ha d'emetre l'ens públic, deutor en la qual hi consti el reconeixement de l'obligació a càrrec del mateix ens.

2) En el cas de cobrament parcial anterior a la modificació, s'entendrà sempre que en aquesta quantitat ja s'hi inclou la part proporcional de l'IVA.

3) Haver facturat i comptabilitzat les operacions dins del temps i de la forma correctes.

I.- DECLARACIÓ DE CONCURS DE CREDITORS

En aquest cas per recuperar l'IVA es requereix que es dicti un acte judicial de declaració de "concurso de creditors" del

client incobrable posterior al meritament de l'impost reflectit en les factures impagades.

PROCEDIMENT: TERMINI I FACTURA RECTIFICATIVA

Com es recupera l'IVA?

En el termini d'un mes des de l'última publicació (al BOE i a un diari de la província del deutor) de l'acte judicial de declaració de concurs s'haurà d'emetre **una factura rectificativa** de l'operació inicial, mencionant que s'emet als simples efectes de modificar i recuperar l'IVA no cobrat. Posteriorment, en la declaració mensual o trimestral que correspongui a l'emissió d'aquesta factura rectificativa, es restarà l'IVA repercutit no cobrat.

En el cas de procediment concursal abreujat (tot i que la normativa fiscal no ho menciona expressament) per evitar conflictes amb el criteri manifestat en alguns casos per l'Agència Tributària es recomana l'emissió de la factura rectificativa en un termini inferior a 15 dies des de la publicació de l'acte judicial de declaració de concurs.

Si es passa el termini d'un mes (o de 15 dies en el seu cas), es podrà recuperar l'IVA igualment però més tard:

- Quan s'arribi a un acord de quitament i espera es podrà emetre una factura rectificativa i recuperar l'IVA que ja no es cobrarà.
- I la resta d'IVA el cobrarà del deutor quan cobri el deute conforme el que estableixi el conveni.

COMUNICACIÓ A HISENDA

Posteriorment, **en el termini d'un mes des de l'emissió de la factura rectificativa**, es comunicarà per escrit a Hisenda la rectificació de l'IVA i es farà constar que no es tracta de crèdits exclosos. S'hi acompanyarà una còpia de les factures rectificatives i de l'auto judicial de declaració de concurs.

Tant si el concurs és revocat, com si els creditors desisteixen de continuar-lo o es cobra o consigna finalment la totalitat dels deutes, s'hauran de rectificar novament les factures a l'alça i tornar a ingressar l'IVA.

Si el concurs segueix el seu curs normal i es produeix un acord pel cobrament d'una part del deute (quitament i espera), no s'haurà de rectificar ni tornar a ingressar l'IVA respecte la part que cobri ja que Hisenda —en convertir-se en creditora del concursat— acudirà directament al deutor per reclamar-li l'IVA corresponent.

II.- CRÈDITS INCOBRABLES TOTALMENT O PARCIALMENT

Es considera que un crèdit és incobrable totalment o parcial si reuneix les següents condicions:

- Que hagi transcorregut un any** des del meritament de l'IVA sense que s'hagi produït el cobrament. Aquest termini es redueix a 6 mesos per les empreses o els professionals que l'any anterior no han superat un volum d'operacions de 6.010.121,04 €.
- Que l'impagament quedi reflectit en els llibres registres d'IVA.
- Que el destinatari de les mateixes actuï amb la condició d'empresari o professional o, en qualsevol altre cas, que la base imposable sigui superior a 300 €.
- Que s'hagi instat el pagament mitjançant reclamació judicial al deutor** o bé per requeriment notarial (des del 14/04/2010).

PROCEDIMENT: TERMINI I FACTURA RECTIFICATIVA

La recuperació de l'IVA s'haurà de fer **en el termini dels tres mesos posteriors a la finalització de l'any** (o els 6 mesos en el seu cas) transcorregut des de l'emissió de la factura inicial, i s'emetrà **una factura rectificativa**.

Quant a l'expedició per part del subjecte passiu de la factura rectificativa com a conseqüència de la modificació de la base imposable, s'ha d'acreditar-ne l'enviament a través de qualsevol mitjà de prova admès en dret; en particular, aquells assenyalats a l'efecte pel Codi Civil i per la Llei 1/2000 d'Enjudiciament Civil.

Un cop efectuada la reducció, si el creditor cobra amb posterioritat totalment o parcial el crèdit no necessitarà corregir a l'alça la base imposable de l'IVA amb una factura rectificativa, excepte que es produeixi alguna de les següents circumstàncies:

- Que el creditor desisteixi de la reclamació judicial del deute.
- Que el destinatari/deutor no hagi actuat en la condició d'empresari o professional.

COMUNICACIÓ A HISENDA

S'haurà de comunicar a Hisenda en el termini d'un mes des de l'expedició de la factura rectificativa, acompanyant-hi la factura i acreditant la reclamació judicial del crèdit incobrable o mitjançant requeriment notarial.

DESTINATARI DE LA RECTIFICACIÓ (CLIENT INCOBRABLE)

El destinatari de la rectificació hauria de:

- Fer constar l'import de les quotes rectificades com a minoració de les quotes d'IVA deduïbles en la declaració-liquidació del període en què rebí les factures rectificatives
- Si és empresari o professional, comunicar a Hisenda, en el termini de presentació de la declaració anterior, la recepció de les factures rectificatives, especificant l'import de les quotes rectificades i de les no deduïbles.
- Si és un particular no empresari o professional, Hisenda pot requerir-li l'aportació de les factures rectificatives que li enviï el creditor.

Joan Pi i Méndez

Assessor fiscal - Assessoria Arxer

Dr. José María M-Calcerrada,

que es va jubilar de metge forense el juliol de 2011 després d'exercir durant 39 anys a Girona i d'haver acumulat tantes experiències interessants.

“La Justícia, a Girona, es troba una mica millor del que està a Barcelona o a Tarragona”

On va néixer?

A la població de Herencia (Ciudad Real), el 30 de juliol de 1941.

A on va estudiar?

Vaig estudiar Medicina a la Universitat Complutense de Madrid, de la qual en destaco, dintre del professorat d'Histologia, el Dr. Fernando de Castro, que va ser un dels últims deixebles del Dr. Santiago Ramon y Cajal.

Per què es va especialitzar en medicina forense?

Un cop acabada la carrera universitària, el meu germà, el Dr. Luis Martínez Calcerrada, magistrat del Tribunal Suprem, catedràtic de Dret Civil i director de la Real Academia de Jurisprudencia y Legislación, exercia com a jutge a la població d'Alcalá de Henares i ell va ser una de les persones que més em va motivar a realitzar les oposicions de metge forense.

Em deia: “Així no aniràs de soldat ras i ja tindràs una oposició”, i com que tenia una acadèmia en aquella època, ell em deixava els temes d'estudi.

De 40 places, vaig accedir amb el número 16 al destí de Girona.

Un cop a Girona, van ser fàcils els seus inicis professionals?

Un cop adjudicada la plaça, el meu germà em va recomanar que em presentés davant del que era en aquell moment el jutge de Santa Coloma de Farners, el Sr. Àngel de Prada, però qui realment em va obrir les portes a Girona va ser

el magistrat Carlos Sobrino, pare del procurador, a qui considero un jutge excepcional, proper i simpàtic.

En aquella època podia compatibilitzar la feina (no com ara), així que també era metge de guàrdia a la Residència Àlvarez de Castro (el que era l'antic Trueta) i allà vaig conèixer la que és ara la meva dona, que hi treballava d'infermera. És per aquest motiu que l'Excm. Sr. Lacaba em va dir al sopar de jubilació que era un funcionari “Singular o Sui Generis, que al primer destí al qual vaig optar, m'hi vaig jubilar”. Però clar! Perquè vaig conèixer la meva dona!

Quants anys ha exercit de metge forense?

Vaig començar a exercir com a metge forense el novembre de l'any 1972 i ho he fet fins al juliol de 2011, moment en què em vaig jubilar.

Té antecedents familiars com a metge?

Com a juristes, sí; com a metges, no. Sóc el primer de la família.

En canvi, en el món judicial sempre he estat ben acompanyat: des de les oposicions del meu germà ja vaig conèixer el Dr. Pasqual Sala, núm. 1 de l'oposició, i el meu germà en va ser el número 2, com molts altres juristes com per exemple el Sr. Antonio Hernández Gil, entre d'altres.

S'ha dedicat mai a altres branques de la medicina abans o després de ser forense?

La meva especialització va ser com a digestòleg i actualment treballa com a tal a la Clínica Bofill de Girona. A més, també realitza peritatges mèdics, avaluacions del dany corporal i peritatges en negligències mèdiques.

Aquesta última referència ve originada perquè vaig realitzar el primer màster d'Espanya d'Avaluació del Dany Corporal amb el Dr. Cèsar Borobia, a la Universitat Complutense de Madrid.

També he realitzat classes de Criminologia a la Facultat de Dret de la Universitat de Girona.

Què el va motivar a dedicar-se a la medicina forense?

Va ser principalment pel meu germà, el Sr. Luis Martínez Calcerrada, que em va recomanar amb encert aquesta especialització mèdica relacionada amb el món judicial.

Recorda quin va ser el primer pacient al que va realitzar una autòpsia?

La primera vegada que vaig realitzar una autòpsia va ser recent arribat a terres gironines. La recordo perquè m'hostatjava a l'Hotel Costabella i el cambrer em va dir: "Doctor, el Sr. Poch ha vingut a buscar-lo per anar a realitzar una autòpsia d'una persona que s'ha penjat del coll a Porqueres."

I he de dir que la recordo no per la transcendència del cas sinó perquè em va venir a buscar en persona el Sr. Poch.

Per a molts, l'ofici de metge forense és una feina que requereix tenir sang freda i un estómac fort. Al llarg de la seva carrera professional, alguna vegada ha hagut de fer esforços per mantenir la mirada científica i no deixar que l'afectin les emocions?

Sempre he estat molt professional amb la meva feina, però sí que m'han provocat emocions fortes quan m'ha tocat realitzar autòpsies a nens petits, encara que sempre he mantingut la mirada científica en totes les meves autòpsies.

Un altre cas, són els cossos passats o podrits, és a dir, aquells cadàvers en què tenim coneixement de la mort gràcies a la trucada d'un veí que ha sentit una olor forta. En aquests casos quan realitzem l'autòpsia el cadàver està ple de cucs i fa una olor molt forta de putrefacció.

Com a metge forense, quin diria que és el cas més controvertit/interessant que ha examinat?

No en considero cap com el més controvertit, tot i que m'hagin tocat molts homicidis i assassinats, però sí que és cert que em va impactar molt la mort d'un nen d'uns 4 o 5 anys. El pare estava detingut per maltractament familiar i declarava que el fill havia caigut, però quan em va tocar realitzar l'autòpsia vaig comprovar que el pobre nen havia patit uns impactes brutals contra la paret i a conseqüència d'això havia patit una hemorràgia cerebral que li havia causat la mort.

Segons la seva experiència, quins diria que són els principals detalls en què s'ha de fixar un metge forense en un cos a l'hora de fer-li l'autòpsia?

Segons la meva experiència, n'hi ha molts, però el primer

punt és informar-te de què ha passat i després amb les teves pròpies conclusions has d'examinar si ha estat un assassinat o un homicidi, si hi ha hagut forcejament, lluita, possibles rascades, contusions o erosions pel cos. En qualsevol cas, es tracta de fer un examen extern del cos.

Si hi ha contusions en un determinat lloc del cos, hem d'examinar amb més cura en aquella zona per determinar si hi ha hagut afectació d'algun òrgan vital. I en el cas que no es vegin lesions evidents, ara tenim l'examen de les vísceres, que abans no existia, en què agafes mostres de l'òrgan i l'hematomoatòleg pot arribar a examinar si hi ha hagut afectació microscòpica o no.

Quin és segons el seu criteri l'element més important per ser un bon metge forense avui dia?

Els elements més importants per la bona pràctica forense són en primer terme l'observació i la investigació, perquè s'ha de tenir en compte que el mort "parla"; és a dir, el propi cos t'explica què ha passat. Per aquest motiu, és molt important no precipitar-se en la realització de les autòpsies.

S'ha de tenir en compte que jo esperava 24 hores per fer-les, ja que en algunes ocasions col·laborant amb els cossos i forces de seguretat sorgien dades accessòries que m'ajudaven en la investigació i en el resultat de l'autòpsia.

En segon lloc, i també molt important, s'ha de tenir una bona formació acadèmica.

"Va participar en l'embalsament de Salvador Dalí"

És cert que va embalsamar el cos de Salvador Dalí? Com el va conèixer? Com va anar tot plegat?

A Salvador Dalí el vaig visitar a Púbol per unes diarrees. Sempre trucaven a metges de Barcelona, però era un cap de setmana i com que jo era digestòleg i visitava el marit de la seva cuinera, ella em va recomanar i em van trucar.

La meva dona em va avisar que em trucava el Sr. Dalí, però jo pensava que era el Dr. Galí de Palamós (ni que jo fos un catedràtic!) i em va quedar gravada la conversa, molt graciosa:

- Vaig preguntar: El Dr. Galí?
- No, no, es aquí de Púbol, el pintor Salvador Dalí...
- Ostres! Salvador Dalí! -vaig exclamar ben sorprès-
- Sí, es que el Sr. Dalí té unes diarrees i volia que vostè el visités...

I si, vaig anar al castell. A l'entrada hi havia permanentment una parella de la Guàrdia Civil i la televisió perquè continuament entraven personatges importants.

A mi m'agrada molt l'art i la pintura, i la decoració del castell em va encantar. Vaig entrar a la seva habitació i allà hi era ell, en Salvador Dalí, estirat al llit. En aquell moment em va venir al cap una famosa il·lustració de Gustavo Doré sobre el Quixot en què es veu al manxec per un dels passadissos amb una llum d'oli i un quimono llarg i un capell, estirat sobre un llit amb una capçalera preciosa a l'estil venecià... era igual!

Tot seguit em va dir: *"Doctor, miri, tinc la mateixa malaltia que Franco"*-vaig pensar que no en tenia res, de boig!- I em va preguntar: *"Sap què em passa? Que a les nits somio i em vénen a la ment uns colors raríssims..."*. El vaig rebatre dient: *"Salvador, aquests colors deuen ser el vermell, el groc, el blau..."* I em va respondre d'immediat: *"No, no, són colors que no estan als llibres!"**

Doncs res, li vaig tocar la panxa, vaig veure les seves deposicions i vaig entrar al seu bany que, per cert, havia estat decorat per la Gala i era impressionant! Recordo que sortien de la paret unes llengües de serp, totes d'or, per on corria l'aigua...

Temps més tard, quan va morir, el Dr. Narcís Bardalet i jo el vam embalsamar al Teatre Museu-Dalí de Figueres. Vam començar a embalsamar-lo a les dues del migdia i va ser tot un espectacle! Estava ple de gent... I fins i tot va venir un perruquer de París expressament per pentinar-lo! Com que li queia el cabell, el perruquer l'agafava i el col·locava dins d'un plàstic per tal de conservar-lo, com fan a Sotheby's, a totes aquestes Galeries d'Art en les qual es subhasten les cartes de Napoleó, els sostenidor de Marilyn Monroe o el cabell de Nerón. D'ençà d'allò que la meua dona, com a bona catalana, sempre em retreu que jo no n'agafés ni un!!!

En què consisteix la tècnica d'embalsamar cossos? És una tècnica molt antiga?

La tècnica de l'embalsament clàssica es remunta a l'època dels egipcis -també l'utilitzaven els Inques a Perú- i consistia a eviscerar el cos, treure les vísceres, que és el que es podreix, i deixar el cos buit completament, només l'esquelet amb la pell.

No obstant això, aquesta tècnica es va superar amb un treball espectacular que va fer Pedro Mata, un forense català, amb l'embalsament d'Eva Perón, que va morir l'any 1952 i que encara té el cos incorrupte. Va infiltrar totes les venes i tots els capil·lars... va ser un treball de molts anys!

Avui dia el que es fa és dissecar una arteria, la femoral o la subclàvia, i injectar l'anomenat líquid conservador, basat fonamentalment en formol i dos o tres compostos més. D'aquesta manera el cadàver queda totalment blanc i es conserva dos o tres mesos, depenent de la causa de la mort, perquè si la mort és per una infecció cal tenir en compte que dura menys.

A més, l'embalsament és una exigència establerta pel Reglament de la Policia Sanitària Mortuòria, que estableix que serà obligatori, entre d'altres casos, pels estrangers que moren aquí i que han de ser deportats al seu país. En aquests casos, viatgen en uns fèretres metàl·lics i un cop al seu país d'origen els forenses els revisen per comprovar en quin estat es troben.

Al llarg de la seva carrera professional deuen ser moltes les anècdotes viscudes. Per exemple, sabem que en una ocasió va realitzar l'autòpsia a l'altar d'una església. Expliqui'ns la seva experiència, si us plau.

[Rialles] Cert! Per respecte al poble no donaré el seu nom però ho recordo perfectament. Va ser als anys vuitanta i direm que va ser en un poble de la província de Girona. Llavors, les autòpsies es feien als pobles —no com ara que està tot centralitzat— i no hi havia ni aigua, ni llum... treballàvem com a l'Edat Mitjana!

Recordo que em van trucar un vespre en ple mes de desembre. Vaig arribar que ja era de nit i, a més, feia un vent molt fort. El mossèn, un home gran, ja m'estava esperant i en comptes de portar-me al cementiri per tal de practicar l'autòpsia, em va explicar que quan hi havia algun mort al poble —com que només n'hi havia un cada dos o tres anys— l'autòpsia la feien a l'església. I dit i fet, tot i que per sorpresa meua, vam pujar fins a l'altar major! Un cop allà a dalt, difícilment vaig veure la caixa oberta on es trobava el difunt, ja que no hi havia llum. Llavors es va apropar el bon mossèn amb una llum d'oli que s'encenia i s'apagava continuament, amb una galleda d'aigua, un fregall i un sabó de la postguerra. És ben bé que semblava una novel·la de Robinson Crusoe!

I res, vaig fer l'autòpsia com vaig poder perquè m'era impossible treure el cadàver de la caixa i, a més, mentre treballava s'escoltava el xiuxiueig del vent i de les portes, que colpejaven estrepitosament cada dos per tres! Era com estar dins d'una pel·lícula de Federico Fellini. Per sortir corrents!!! Encara avui dono gràcies que fos un accident de trànsit i no un cas important per fer una bona investigació forense.

Una altra anècdota que explico tot sovint és la dels gitans. D'aquesta ja fa uns vint-i-vuit anys més o menys.

* Sempre que recordo aquella conversa em ve al cap un professor que vaig tenir, Don Juan Antonio Vallejo Nágera, que alhora era adjunt de Don Juan José López Ibor. Era un home del renaixement, pintor naïf i que també va escriure un llibre, *Locos egregios*, on sustentava que tots aquests genis (fent referència tant a pintors com a artistes) pateixen algun símptoma depressiu o esquizofrènic, i és en aquest moment quan se'ls apareix la meravellosa idea i quan la immortalitzen en una obra d'art, sigui música o pintura.

Llavors teníem el dipòsit de cadàvers al carrer del Carme, al costat del cementiri. Em van avisar de la mort d'un noi gitano a causa d'un accident de trànsit i em vaig dirigir cap allà amb el cotxe. En aquella època tenia un ajudant, en Pedro, que quan vaig arribar em va parar el cotxe i em va dir:

- *Doctor, pari, pari.*
- *Què passa? -Li vaig dir tot estranyat en veure que m'havia assaltat al mig de la carretera.*
- *Doncs que hi ha cinquanta mil gitanos i gitanes dient que al seu parent no el toquen!!! Jo no entro!!!! -em deia ben espantat.*

Cal dir que en general els gitanos són molts supersticiosos quan es mor un familiar. El forense sempre actua per ordre del jutge i vaig pensar que hauria de trucar a la Guàrdia Civil...

- *Alguna cosa hauré de fer! -vaig dir tot arrancant el cotxe i continuant la marxa, fent-me lloc entre la gentada.*

En arribar, i tot just sortir del cotxe, vaig sentir:

- *¡Cómo! ¡Pero si es el Doctor Calcerrada! ¡Lo que haga el Doctor Calcerrada está bien hecho, así que vámonos!*

Era la veu d'un senyor gran que vaig reconèixer perquè el visitava en aquella època per una úlcera a l'estomac i que va resultar ser el patriarca dels gitanos! En un minut, sense ningú dir res més, tothom va marxar i vaig poder treballar tranquil·lament. Fixeu-vos el poder i el respecte que té aquesta gent cap al patriarca! [Més rialles].

Segueix la sèrie CSI? Creu que la ficció que veiem a la televisió té res a veure amb la realitat?

Al principi sí que la seguia sí... I de versemblança en té un 10%! El que sí és important avui dia, i que recomano que veieu, són les instal·lacions de l'Institut de Medicina Legal de Barcelona. Són impressionants i si no són les millors del món, segurament són una de les millors!

La tecnologia està ben present avui dia i en aquestes instal·lacions es nota. Potser hi ha cinquanta o seixanta neveres, cadascuna amb un número d'identificació, un aparell de televisió on s'especifiquen les dades i les malalties que patia el difunt i, finalment, la causa de seva mort. A més, només pots accedir a les sales si estàs identificat amb una targeta... Ara estem al capdamunt!

I a Girona també es treballa fenomenal! Acostumat a com es treballava abans, les condicions d'avui són ideals! Els forenses fins i tot tenim ajudants, que són tècnics en autòpsies i et deixen els cadàvers ben nets. Només hem de donar les instruccions bàsiques: obre'm el crani, obre'm el tòrax, treu-me el pulmó, treu-me el cor, parteix-lo, mirem-lo, etc.

Abans tot era manual i no existien els estris que hi ha ara. Per obrir el crani havíem de fer-ho amb una serra i una escarpa. Abans havíem de tenir veritable vocació, ara t'ho fan tot! I si havies d'anar a un poble a fer una autòpsia, fins i tot t'havies de portar els guants de casa! Imagineu com es treballava en aquella època, i suposo que en altres àmbits de la societat espanyola era igual. Tots érem uns pioners, uns valents, uns atrevits!

Imagino que en l'exercici de l'advocacia passava el mateix. Fa poquet, el meu germà em va dir que al Suprem li portaven una demanda de més de cent pàgines! Al veure'm sorprès, em va explicar que el motiu de la demanda realment era una pàgina i mitja, la resta era jurisprudència! Ara, amb els ordinadors, busques jurisprudència relativa a un cas i et surten desenes de sentències i els advocats les adjunten a la demanda! Abans, com que havies de fer la demanda a mà i després passar-ho a màquina, les demandes només eren d'un foli i mig!

Quina ha estat en general la principal causa de mort en les persones que vostè ha examinat al llarg de la seva carrera professional?

Sens dubte, el contingent més nombrós de morts va ser provocat pels accidents de trànsit: traumatismes cranials, traumàtics per politraumatismes. Hi ha moltes varietats de traumatismes: d'extremitats inferiors, de tòrax, de pulmó, etc.

Després, la segona causa de mort són les malalties cardiovasculars i, per acabar, les morts naturals. Ara surten a la llum moltes morts sobtades d'adults, i fins i tot de gent jove i esportista, que poden ser per un sobreesforç, per una mala preparació o una alteració genètica de la conducció elèctrica del fascicle de GEIST, que fa que funcioni el cor.

I una cosa que voldria destacar és que des de fa cinc anys m'adono que han augmentat molt les morts causades per homicidis i assassinats! En la meua època hi havia molt poca delinqüència d'aquest tipus, però avui dia, sobretot des de l'aparició de la immigració, han crescut progressivament les baralles i els assassinats. Estem farts de veure com per a alguns una vida no val res, i que fins i tot per una plaça de pàrquing són capaços de treure't una navalla i clavar-te-la!

Finalment, també voldria fer referència a l'augment dels suïcidis, no només des de la crisi econòmica, sinó també des de la crisi matrimonial. La família no està tan estructurada com ens havien inculcat des de petits —ara no es respecten els pares i tothom fa el que vol— i això provoca que la gent tingui alteracions mentals i tendeixin a suïcidar-se. Si a tot aquest caos hi afegim el consum de drogues, tenim un còctel impressionant!

La societat actual és cada cop més permissiva i el fet de que tothom pugui fer allò que vulgui pot desembocar al desenvolupament de totes aquestes causes de mort que he mencionat.

Molta gent es pensa que els metges forenses només es dediquen a exhumar cadàvers i a realitzar autòpsies.

Què més suposa ser metge forense?

Tal com ja he contestat en una pregunta anterior, un forense també es dedica a la investigació, a la revisió dels accidents de trànsit, que és molt important ja que hi ha una conseqüència econòmica molt rellevant per a les companyies asseguradores, i ara amb la crisi econòmica cal tenir-ho més controlat que mai. També intervenim en els delictes sexuals, les violències, que a l'actualitat també han augmentat considerablement per la immigració, les drogues, els temes psiquiàtrics (gent que comet delictes importants que al·leguen que tenen esquizofrènia o tenen trastorns mentals, que és un eximent de cara a l'advocat), conflictes laborals del Jutjat d'allò social (per veure si hi ha una invalidesa o una incapacitat), etc. En aquests casos, a vegades hi ha un perit privat però ara com que la situació econòmica està malament doncs s'utilitza molt el perit oficial que té el Ministeri de Justícia, que és el forense.

“La medicina forense és una especialitat molt important per a la societat actual i per ajudar la justícia, perquè cada vegada hi ha més problemes mèdics que estan en conflicte amb l'administració de justícia i, com ja he dit, l'únic perit oficial que té l'administració de justícia és el metge forense.”

Hi ha hagut alguna persona o fet que l'hagués motivat o inspirat especialment a prendre la decisió d'estudiar medicina?

En aquella època les dues carreres fonamentals i que ara són les clàssiques eren medicina i dret. Totes les famílies han tingut un advocat o un metge. Davant d'aquesta perspectiva, com que tenia el meu germà que ja era advocat i a mi no m'agradava, vaig escollir medicina. Quan vaig començar a estudiar la carrera i anava aprofundint i coneixent les diferents assignatures, em va anar agradant encara més el que estava estudiant. Un cop vaig acabar la carrera, després d'estudiar totes les “mèdiques i quirúrgiques”, em vaig inclinar per l'estudi de l'aparell digestiu, que era el que més m'agradava.

I el fet de ser forense va ser gràcies al meu germà, si no, no ho hauria fet.

Quin consell donaria vostè als joves estudiants de medicina forense?

Que és una especialitat molt important per a la societat actual i per ajudar a justícia, perquè cada vegada hi

ha més problemes mèdics que estan en conflicte amb l'administració de justícia i, com ja he dit, l'únic perit oficial que té l'administració de justícia és el metge forense. I, a més, l'especialitat en si és preciosa perquè es parla de la mort, s'esclareixen casos dubtosos per la justícia, sobretot de tipus mèdic, que ara amb la investigació de l'ADN és un camp genètic molt important. No només actua sobre la mort i els cadàvers, el metge forense, sinó que també actua en d'altres facetes com la psiquiatria forense, que també és importantíssima. Per exemple, intervenim en casos importants com els d'Olot, el de la farmacèutica Sra. M. Àngels Feliu, i el de les morts dels ancians de la residència geriàtrica La Caritat. També actuem en la valoració dels danys corporals, seqüeles en els accidents de trànsit, etc. El que s'ha d'intentar ara és aconseguir l'especialització en la medicina forense, que hi hagi un metge forense especialitzat en ginecologia, un altre en traumatologia, un altre en psiquiatria, i un en cada branca de la medicina, i no generalistes que sàpiguen de tot.

I això no existeix actualment?

No, tots són generalistes i no pot ser que se sàpiga amb profunditat de tot. Recordo una anècdota, per exemple, en un judici a l'Audiència d'un tema de tipus ginecològic. Un advocat em va dir:

- *Aquesta pacient té una endometriosis. Doctor, sap què és una endometriosis?*
- *No!*
- *Com pot ser que un metge forense no sàpiga què és una endometriosis? (Jo ja portava molts anys sent forense i no em vaig posar vermell).*
- *M'ho hauria de mirar lletrat. A veure si vostè que és advocat sap quin és l'article 1457 del Codi Civil?*
- *No, m'ho hauria de mirar.*
- *Doncs això és el que em passa a mi.*

Llavors ens va tallar el president Sr. Pérez Capella, i així s'acabà la història. Em podia haver enrotllat dient que és una inflamació de l'endometri, que causa hemorràgia, etc. Però no vaig voler fer-ho perquè quan fas un peritatge has de saber dir que “no” quan realment no ho domines, perquè no ho pots saber tot!

Vostè creu en la medicina alternativa o és més partidari de la medicina convencional?

Jo crec en la medicina alternativa, en l'homeopatia, en l'acupuntura, els massatges, sempre que vegis un pacient que no té res orgànic. La medicina psicosomàtica m'agrada molt. Els dos aparells més importants que incideixen en els trastorns nerviosos són l'aparell cardiovascular i el digestiu. Qualsevol problema de tipus d'ansietat o depressiu se somatitza en el ventre mitjançant disfuncions i dolors, en un nus a la gola, en l'estómac, i per tot això existeixen solucions en la medicina alternativa. Jo crec en la medicina alternativa sempre que es descarti que hi ha causes orgàniques que provoquin els símptomes del pacient.

En practica alguna en concret?

A mi l'acupuntura m'agrada molt, la medicina xinesa, el ioga, la meditació, i també crec en les propietats curatives d'algun tipus de plantes.

Recorda alguna anècdota que vulgui destacar en el desenvolupament d'algun judici?

Un altre judici que recordo crec que va ser cap a l'any 1980, quan els jutges encara tenien més poder. Era sobre un accident de trànsit que van tenir dues noies. Una va patir una contractura cervical i l'altra una fractura i van trigar a curar-se uns tres-cents dies. Vaig fer l'informe sobre les seqüeles. Vam entrar a judici, al jutjat d'instrucció número 2 de Girona, i vaig emetre l'informe. Llavors, un cop van haver parlat els advocats de les noies i de la companyia, el jutge va preguntar a les noies:

- *A veure senyoretas, vostès on voldran anar de vacances aquest estiu? (era al maig). Quin seria el seu viatge ideal?, no es tallin.*
- *Si insisteix..., doncs, al Carib.*

Aleshores anar a Canàries ja era un luxe. El jutge va cridar la secretària i li va dir:

- *Pregunta a qualsevol agència de viatges quan val anar quinze dies dues noies al Carib.*

La secretària va tornar i va dir:

- *M'han dit que cap a dues-centes mil pessetes.*

I, efectivament, el jutge va dictar una sentència condemnant a la companyia asseguradora a indemnitzar-les amb una quantia igual que el valor del viatge. Es van posar contentes, les noies.

Alguna cosa a afegir?

Sí, el que ha canviat i evolucionat Girona des que hi vaig arribar, el novembre del 1973. Era una ciutat trista, no hi havia televisions, no hi havia bars, era impressionant, sobretot si ho comparava amb el Madrid que vaig deixar.

Recordo un amic, Miguel Ruiz, pediatra de Burgos i casat amb una noia de Figueres, que feia temps que estava aquí i li preguntava com és que a la sis de la tarda ja no hi havia cap cafeteria oberta i ningú enlloc. I em va contestar: "No saps el que passa? Que a les sis a Girona deixen anar un lleó pels carrers i tothom se'n va cap a casa".

Els cinemes tenien els seients de fusta i a l'estiu amb ventiladors. Si volies menjar bé, havies d'anar a Figueres. Girona va començar a canviar quan va venir El Corte Inglés, ja que va revolucionar el comerç. Després es va muntar l'hotel Melià, les botigues van començar a modernitzar-se, a posar dependents joves, restaurants, etc.

Finalment, quan ens acomiadem, li preguntem si ara que s'ha jubilat enyora la feina. I ens contesta que ....

Tinc un fill que és tècnic d'autòpsia i que fa poc que ha acabat la carrera de farmàcia. Ell és el meu cordó umbilical! I després, tinc molt bona relació amb molta gent.

“Girona ha evolucionat i ha canviat molt des que hi vaig arribar, el novembre de 1973. Era una ciutat trista, no hi havia televisions, no hi havia bars, era impressionant, sobretot si ho comparava amb el Madrid que vaig deixar... Girona va començar a canviar quan va venir El Corte Inglés, ja que va revolucionar el comerç.”

PREGUNTES CURTES

Quina és la seva pel·lícula preferida? En tinc moltes. M'agraden molt les espanyoles. Fent referència a les estrangeres la peli *Gladiator* és la que m'ha agradat més. I de les espanyoles, *Vaya par de gemelos de Paco Martínez Soria*. (Poseu-ho que li agradarà a la meua filla, riurà).

Quin llibre té actualment a la tauleta de nit? *El otoño en la Edad media*, d'un professor alemany.

Una ciutat per viure? Girona (cal tenir mà esquerra)

Un plat preferit? La fabada asturiana. Com a bon manxec sóc de cullerot.

Alguna hobbie a destacar? La música, sobretot la clàssica. Vaig estudiar sis anys de violí, quatre de solfeig i dos d'història de la música.

Comentari sobre la interlocutòria

que va dictar la Secció Segona de l'Audiència Provincial de Girona el dia 16 de setembre de 2011 en el rotlle número 265/2011

Antecedents necessaris

Cal tenir en compte que en el procediment d'execució hipotecària seguit per la mateixa entitat bancària contra els mateixos deutors hipotecaris, es va despatxar execució per un principal de 303.658,10 €. En aquest procediment l'entitat executant es va adjudicar la finca hipotecada per la quantitat de 162.500,00 €, que equival al 50% del valor de taxació de la finca a efectes de subhasta fixat en l'Escriptura de constitució d'hipoteca —és a dir, de 325.000,00 €—.

Regulació legal vigent

Cal tenir present que:

D'una banda, l'article 1.911 del Codi Civil espanyol estableix que:

“Del cumplimiento de sus obligaciones responde el deudor con todos sus bienes, presentes i futuros”

De l'altra, l'article 579 de la LEC estableix que:

“Cuando la ejecución se dirija exclusivamente contra bienes hipotecados o pignorados en garantía de una deuda bancaria se estará a lo dispuesto en el Capítulo V de este Título. Si subastados los bienes hipotecados o pignorados, su producto fuera insuficiente para cubrir el crédito, el ejecutante podrá pedir el embargo por la cantidad que falte y la ejecución proseguirá con arreglo a las normas ordinarias aplicables a toda ejecución.”

I, per acabar de reblar el clau, l'article 671 de la LEC —* en la redacció vigent en el moment de la subhasta— estableix que:

“Si en el acto de la subasta no hubiere ningún postor, podrá el acreedor pedir la adjudicación de los bienes por cantidad

igual o superior al 50 por ciento de su valor de tasación o por la cantidad que se le deba por todos los conceptos.”

Interpretació no literal de la regulació legal

La redacció dels preceptes reguladors de la matèria és prou clara i aparentment no admet discussió sobre quina hauria de ser-ne la interpretació —literal.

Però hi ha una element de fet que s'ha de tenir en compte a l'hora d'interpretar els preceptes que acabem de ressenyar: l'entitat executant va encarregar la taxació de la finca hipotecada a efectes de subhasta, sense que hi intervinguessin els prestataris, i l'entitat bancària la va acceptar en el moment de subscriure l'Escriptura de Constitució d'Hipoteca. Així doncs, en el moment de concedir el préstec hipotecari, va acceptar que el valor de la finca, en cas que s'hagués de subhastar, era de 325.000,00 €, i que, per tant, aquest valor cobreix amb escreix les responsabilitats garantides per la hipoteca.

Tot i que no es pot discutir la vigència de l'article 1.911 del Codi Civil espanyol ni dels articles 579 i 671 de la LEC, i que tampoc es pot posar en dubte que la redacció literal no en sembla oferir dubtes interpretatius, això no vol dir que hagin de ser aplicables sempre i en qualsevol lloc. Per tant, es pot discutir quina n'ha de ser la interpretació en aquest cas concret, és a dir, com s'han d'aplicar davant dels fets concurrents.

I, en aquest sentit, s'ha de tenir en compte que l'execució hipotecària no ha d'atendre criteris purament formals i rigoristes, sinó que senzillament ha de satisfer el creditor ja que hi ha un deute que els executats no paguen. I mitjançant el procediment d'execució el que es fa és procedir a la subhasta de la finca hipotecada, i el procediment acaba amb la seva adjudicació.

* Cal tenir en compte que l'article 2.3 del Real-Decreto-ley 8/2011, de 1 de Juliol, ha modificat aquest precepte, que a partir de l'entrada en vigor passa a tenir la redacció següent: “Si en el acto de la subasta no hubiere ningún postor, podrá el acreedor pedir la adjudicación de los bienes por cantidad igual o superior al sesenta por ciento de su valor de tasación.”

El que cal remarcar en aquest cas en concret és que l'executant, per mitjà del mecanisme de l'article 674 de la LEC, s'adjudica la finca per una quantitat igual que el 50% del valor de taxació. Per aquest motiu, doncs, el valor d'aquesta adjudicació resulta insuficient pel pagament total de la quantitat reclamada per principal, interessos i costos.

Subratllar també que es troba una confrontació entre el valor d'adjudicació —162.500 €— i el valor real o taxat del be hipotecat a efectes de subhasta —325.000 €, essent la reclamació per principal de 303.658,10 € i per tant inferior a la de la taxació. L'adjudicació, aleshores, no es produeix a favor de tercer —en què l'executant només rebria l'import de l'adjudicació o preu de remat— sinó a favor de l'executant, que, si bé nominalment paga per la finca una quantitat igual que el 50% del valor de taxació, en el seu patrimoni no entra amb aquest valor sinó amb el valor real de la finca.

En conseqüència, el valor de la finca subhastada supera la quantitat reclamada en el procediment d'execució hipotecària i per tant no es pot mantenir que quedi un deute pendent.

Fonamentació jurídica de la resolució judicial de referència

Aquesta és la gènesi del raonament jurídic que fonamenta la resolució judicial que estem comentant, que se sustenta en els següents arguments jurídics:

- a) La doctrina dels actes propis, entenent que l'escriptura d'hipoteca és un contracte d'adhesió i que, per tant, l'entitat bancària no pot adquirir la finca subhastada sense donar-li el valor que ella mateixa va fixar en la taxació de la finca efectuada en aquest instrument públic.
- b) L'article 579 de la LEC no pot interpretar-se abstractament el que disposa el Reial Decret Legislatiu 1/2007, de 16 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general per a la defensa de consumidors i usuaris, i, en concret, del que hi estableix l'article 82.1, que indica que són clàusules abusives: "Todas aquellas estipulaciones no negociadas individualmente y todas aquellas prácticas no consentidas expresamente que, en contra de las exigencias de la buena fe causen, en perjuicio del consumidor i usuario, un desequilibrio importante de los derechos y obligaciones de las partes que se deriven del contrato". L'article 85.6 indica que són clàusules abusives i, per tant, nul·les, aquelles que suposin la imposició d'una indemnització desproporcionadament alta al consumidor i usuari que no

compleixi les seves obligacions. Per tant, segons el que estableixen els articles 105 i 140 de la Llei hipotecària, no som davant de la nul·litat d'una clàusula en concret de l'escriptura d'hipoteca, sinó que es tracta de la nul·litat parcial de les clàusules de què es deriva una assumptió personal del deute quan la garantia hipotecària cobreix sobradament el crèdit.

- c) L'actuació de l'entitat financera incorre en abús de dret, que és el límit intrínsec del dret subjectiu que recull l'article 7 del Codi Civil espanyol i l'article 11 de la LOPJ, i en comporta l'exercici antisocial en la mesura que a partir del que disposa una norma jurídica, es busca obtenir una conseqüència que no entra dins de la previsió per la qual es va dictar. La finalitat del procediment d'execució hipotecària és que el creditor, mitjançant l'execució del be hipotecat, cobri el deute pendent, i el que pretén l'entitat financera és que l'article 579 de la LEC s'interpreti contravenint la finalitat del procediment. Busca un benefici injustificat que, s'ha de suposar, la norma no pretén emparar, i per tant l'actuació de l'entitat financera es considera contrària al principi de bona fe que ha de presidir l'exercici d'un dret.
- d) Si s'emparés la pretensió de l'entitat bancària n'obtindria un enriquiment injust, i precisament aquest fet impedeix sostenir que la reclamació es fonamenta en un precepte legal ja que s'exclouria l'aplicació d'aquesta doctrina jurisprudencial.
- e) S'ha de dictar una resolució d'acord amb la justícia material del cas. A vegades s'oblida que en la interpretació i aplicació de les lleis els tribunals han de buscar aquella resposta que, sense contravenir-les, sigui la més justa.

Conseqüències jurídiques de la resolució judicial que hem comentat

Evidentment no podem oblidar que aquesta resolució judicial no crea jurisprudència ja que només ho és la que prové del Tribunal Suprem o del Tribunal Superior de Justícia respecte del Dret Civil propi. Però, es pot al·legar en d'altres procediments judicials similars i la seva fonamentació jurídica pot ser reiterada en altres resolucions judicials. Així s'unifica el criteri interpretatiu dels preceptes legals aplicables a les execucions hipotecàries.

Xavier Gispert i Cassà
Col·legiat núm 1.440 de l'ICAG

La sobirania espanyola “perforada”?

Reflexions entorn de la reforma constitucional de l'art. 135

L'art. 1.2 de la Constitució espanyola del 1978 –en endavant, CE– estableix que la sobirania nacional rau en el poble espanyol de la qual emanen els poders de l'Estat. La conjunció dels arts. 1.2, 2 i 166-168 CE (aquests darrers preceptes regulen la reforma constitucional) serveix de base jurídica als poders de l'Estat per negar reiteradament el dret d'autodeterminació de les nacionalitats històriques (al respecte, Sentències del Tribunal Constitucional –SSTC– 103/2008 i 31/2010). En aquesta jurisprudència es tracen unes línies divisòries entre el dret d'accés a l'autonomia de les nacionalitats i regions que esmenta l'art. 2 CE i el dret d'accés a la sobirania.

Donant una volta irònica a la qüestió, sembla que l'apel·lació a la sobirania no ha estat entonada amb la mateixa intensitat quan es tracte de peticions provinents del Banc Central Europeu –BCE–. Entre d'altres peticions, la més colpidora ha estat la de reformar la Constitució per establir topalls a la potestat d'endeutament. De moment, no s'ha tingut accés a la carta enviada pel Sr. Trichet –president cessant del BCE– al President del Govern espanyol, però no és agosarat pressuposar la semblança amb la carta que ha rebut el Primer Ministre italià que el proppassat dia 29 de Setembre de 2011 el reconegut diari italià *Corriere della Sera* ha publicat íntegrament.¹ Hom es preguntarà per què ha estat

tan efectiva la petició del BCE. La resposta pot raure en l'amenaça tàcita de no comprar el deute públic d'aquests Estats receptors de la carta.

Heus ací, que les Corts espanyoles procedeixen a reformar la CE amb un lapse de temps d'un mes i un dia. Concretament, el 26 d'Agost de 2011 els grups socialista i popular presenten la proposició de reforma de l'art. 135 CE sol·licitant, i admetent-se, l'aprovació pel procediment d'urgència i la seva aprovació en lectura única.² El 27 de Setembre de 2011 ja fou ratificada pel Rei i publicada aquest mateix dia al BOE.³ L'acord de reforma es produeix entre els grans Partits d'Àmbit Estatal –PAEs–, complint les majories que disposa l'art. 167 CE⁴, però transgredint aquella norma no escrita que prescrivia la necessitat de consens constitucional amb els Partits d'Àmbit No Estatal –PANEs–. Es rebutgen totes les esmenes presentades, excepte una esmena gramatical, i la majoria dels PANEs abandonen el Congrés⁵ i, posteriorment, el Senat⁶. En referència a l'exclusió dels PANEs en la reforma constitucional, hom alerta que constitueix un precedent perillós per a les autonomies. Pel que fa al referèndum popular, l'art. 167.3 CE resa que se celebrarà referèndum si ho sol·licita una desena part dels membres de qualsevol de les cambres. Tanmateix, s'esgotà el termini per a sol·licitar el

¹ *Corriere della Sera*. “C'è l'esigenza di misure significative per accrescere il potenziale di crescita”. Francoforte/Roma. 29.IX.2011: “Sarebbe appropriata anche una riforma costituzionale che renda più stringenti le regole di bilancio.” Val a dir que la carta aconsella a més de la reforma constitucional per a contenir l'endeutament: (1) la necessitat radical de liberalització dels serveis públics, (2) la reforma de la negociació col·lectiva, (3) el dèficit públic hauria de reduir-se a l'1%, (4) millorar l'eficiència de l'administració pública i abolir o fusionar nivells intermedis d'administració. A més, recomana que aquestes modificacions es facin per via de decret-llei.

² Butlletí Oficial Congrés dels Diputats, seria B, núm. 329-1, de 26.VIII.2011.

³ BOE núm. 233, de 27.IX.2011.

⁴ Existeixen dues vies de reforma constitucional: la via ordinària de l'art 167 CE i la via agreujada del 168 CE. La via ordinària ordena que la reforma sigui aprovada per 3/5 parts d'ambdues cambres, amb ratificació final per referèndum només quan ho sol·licitin un 1/10 part dels membres de qualsevol de les cambres. Altrament, la via agreujada està prevista pels supòsits de revisió total o quan una reforma parcial afecti al Títol preliminar, el Capítol segon, Secció 1a del Títol I, o el Títol II. La majoria requerida és de 2/3 parts d'ambdues cambres. Requereix la dissolució de Corts i la ratificació per les cambres escollides de bell nou. Per a finir la via agreujada caldrà aprovar-se per referèndum obligatori.

⁵ La Vanguardia. “El Congreso aprueba la reforma constitucional sin consenso de las minorías”. 2.IX.2011.

⁶ Público. “La reforma constitucional, aprobada definitivamente”. 7.IX.2011.

referèndum sense aconseguir-se un nombre suficient de diputats ni de senadors.

No és sobrer recordar que la CE ja s'havia reformat amb anterioritat. El Tractat de la Unió Europea signat a Maastricht el 7 de Febrer de 1992, en el seu article 8.B atorgava el dret al sufragi actiu i passiu en les eleccions municipals als ciutadans comunitaris que residissin en un Estat Membre –EM– independentment de la seva nacionalitat. En la Declaració del Tribunal Constitucional –DTC– 1/1992 es declarava la necessitat de reformar l'art. 13.2 CE per poder atribuir el dret al sufragi passiu als ciutadans de la Unió.⁷ A més, el TC especificava que calia seguir la via de reforma constitucional de l'art. 167 CE. Amb aquests antecedents, el dia 7 de Juliol de 1992, els grups parlamentaris Socialista, Popular, de CiU, d'IU-IC, del CDS, del PNV i Mixt presentaren conjuntament una proposició de reforma constitucional a partir del procediment d'urgència i de lectura única. La proposta només afegia a l'art. 13.2 CE l'expressió "i passiu". En aquella reforma no es presentaren esmenes ni en el Congrés ni en el Senat. Transcorregut el termini per sol·licitar el referèndum previst a l'art. 167.3 CE, el Rei va sancionar i promulgar la reforma constitucional el dia 27 d'Agost de 1992.

Vist breument l'únic precedent de reforma constitucional, millora la posició de l'observador per inferir algunes conclusions respecte del procés reformador. Primerament, la necessitat de seguir el procediment d'urgència de la reforma es fa palesa el 1992 per posar fi a la contradicció entre el Tractat de Maastricht i la CE. D'altra manera, en la reforma de 2011 la urgència no queda clarament acreditada. A tall d'exemple, malgrat que la reforma entri en vigor el mateix dia de la publicació al BOE (Disp. Final Única), els límits del dèficit estructural a què fa referència l'apartat reformat de l'art. 135.2 CE, no entraran en vigor fins a 2020 (Disp. Add.

Única). Segonament, la crítica que se'ns fa palesa és el tràmit de lectura única. En la reforma de 1992, es fa una proposició de reforma conjunta dels grups parlamentaris sense esmenes. En canvi, en la de 2011, la proposta de reforma només l'insten els grans PAEs i es presenten nombroses esmenes pels PANEs. Per acabar aquest apartat, hom es pregunta si el TC pot controlar la constitucionalitat d'una reforma constitucional. La resposta ha d'ésser cautelosa. Prèviament, hem de posar de manifest que el TC es declara reiteradament competent per controlar si les disposicions que emeten els parlaments estatal o autonòmics segueixen degudament les regles que regulen el procés legislatiu de llurs reglaments parlamentaris.⁸ En relació amb els límits a la reforma constitucional, el propi TC afirma que és competent per controlar la constitucionalitat dels aspectes procedimentals, a diferència dels substantius, d'una reforma constitucional.⁹ És a dir, el TC afirma que l'ordenament constitucional espanyol no estableix límits materials a la reforma constitucional. Aquesta jurisprudència és deguda en bona part a l'absència en l'articulat de la CE de clàusules constitucionals d'intangibilitat a l'estil de la Constitució francesa de la V República o la Llei Bàsica de Bonn.¹⁰

Abans de la reforma, l'art. 135 CE prescrivia bàsicament que l'endeutament del Govern necessitava ésser autoritzat per llei. Aquesta prescripció ha passat a formar part de l'apartat 3r de l'actual art. 135 CE, tot afegint que el volum d'endeutament acumulat no pot superar els límits prescrits pel Tractat de Funcionament de la Unió –TFU–. Després de la reforma, el 1r apartat constitucionalitza el principi d'estabilitat pressupostària. El 2n apartat prescriu que el dèficit estructural no podrà superar el que estableix la UE. Aquest mateix apartat, remet la fixació concreta del dèficit estructural de l'Estat i les comunitats autònomes –CCAA– a una futura Llei Orgànica –LO–. El 4t apartat estableix alguns supòsits excepcionals en els quals es podran superar

⁷ La DTC 1/1992 i, posteriorment, la DTC 1/2004 es basen en un procediment de control previ de constitucionalitat de tractats internacionals previst en l'article 95.2 CE i 78 LOTC. En ambdues declaracions, el mateix TC especifica la naturalesa estrictament jurisdiccional i vinculant de les seves declaracions prèvies respecte de tractats internacionals (DTC 1/2004, FJ.1r). En conseqüència, no ens trobem davant d'un dictamen consultiu basat en criteris d'oportunitat, sinó davant d'una declaració vinculant basada en criteris de necessitat jurídic-constitucional.

⁸ Inter alia, STC 99/1987 (FJ 1r): (la) "inobservancia de los preceptos que regulan el procedimiento legislativo podría viciar de inconstitucionalidad la ley cuando esa inobservancia altere de modo sustancial el proceso de formación de la voluntad en el seno de las Cámaras".

⁹ La STC 48/2003 (FJ 7è) resa el següent: "[l]a Constitución Española, a diferencia de la francesa o la alemana, no excluye de la posibilidad de reforma ninguno de sus preceptos ni somete el poder de revisión constitucional a más límites expresos que los estrictamente formales y de procedimiento." Aquesta línia jurisprudencial es segueix en les SSTC 103/2008 i 31/2010. Val a matisar que tots aquests pronunciaments són més aviat en qualitat d'obiter dicta que de ratio decidendi puix que el TC no decideix respecte de reformes constitucionals stricto sensu en aquestes sentències.

¹⁰ Art. 89 in fine Constitució francesa de la V República. Art. 79.3 Llei Bàsica de Bonn. Ambdues normes són les actuals constitucions de França i Alemanya respectivament.

els límits del dèficit estructural, que en certa manera els podríem resumir en supòsits de força major o de “recessió econòmica”. El 5è apartat menciona els continguts mínims de la LO suara referida. A destacar, la LO establirà la distribució del dèficit i el deute públics entre les diferents Administracions Públiques. Notem que aquest precepte és una clara atribució de competències a l'Estat en detriment de les CCAA, propi de formar part del Títol VIII CE. El 6è i darrer apartat, alerta a les CCAA que hauran de fer efectiu el principi d'estabilitat pressupostària i les seves normes de desenvolupament.

Respecte a la crítica més economicista de la reforma, cal recordar el ja clàssic debat entre Keynes i Hayek iniciat durant el període d'entre guerres (Crac del '29 i la Gran Depressió dels anys 30). Esquemàticament, les posicions eren les següents: Keynes argüïa que la crisi es devia a la poca demanda agregada i la conseqüent incapacitat de mantenir uns nivells d'ocupació que alhora desincentivaven la inversió. Diferentment, Hayek, inspirador de l'Escola de Chicago, atribuïa la crisi a un problema d'excés d'inversió degut a una facilitat excessiva d'accés al crèdit. Conseqüentment, les solucions d'un i altre autor, i de llurs escoles, són oposades. El primer insta als poders públics a emprendre polítiques expansives (*ergo*, generadores de dèficit i deute públics) i el segon proclama la necessitat de polítiques públiques restrictives per tal d'anar liquidant les inversions excessives i incrementar paulatinament l'estalvi dels consumidors. Fet aquest marc introductorí hom no pretén cap objectiu més ambiciós que recordar que la pugna entre ambdós autors, i llurs escoles, està lluny d'ésser superada. És en aquest sentit que es presenten dubtes entorn de la substància de la reforma. La norma constitucional com a marc normatiu que vertebrava el principi democràtic, la distribució horitzontal i vertical dels poders i la garantia dels drets fonamentals, cal que deixi un espai folgat a la contesa política. Altrament, en el cas que ens ocupa, la reforma es casa amb una opció econòmica notòriament concreta. En consideració a les teories keynesianes, s'ha inclòs l'excepció a l'endeutament en circumstàncies de “recessió econòmica” (art. 135.4 CE). Tanmateix, és suficientment

ampli el concepte de “recessió econòmica” per l'escola keynesiana? Concretament, l'excepció de la “recessió econòmica” permetrà una intervenció suficientment ràpida en les crisis econòmiques que s'esdevinguin en el futur?

Les limitacions a les capacitats d'endeutament no són quelcom substancialment innovador. Recordem que el Tractat de Maastricht (lleument modificat pel Tractat de Lisboa), en el seu art. 104.C.1, ja va establir el principi general segons el qual els Estats Membres –EM– havien d'evitar els dèficits excessius. En el Protocol 5è sobre el procediment aplicable en cas de dèficit excessiu es marcaren els famosos límits del 3% el dèficit públic –endeutament d'un exercici anual– i el 60% el deute públic –l'endeutament acumulat–.¹¹ L'art. 104 C del Tractat de Maastricht atorga a la Comissió la funció de control i supervisió dels endeutaments dels EM, tot atribuint al Consell, per majoria qualificada, la potestat sancionadora –entre d'altre mecanismes, a partir de multa pecuniària–. Segons l'art. 96 CE, els Tractats Internacionals –TI– celebrats vàlidament formaran part de l'ordenament jurídic espanyol. A més, l'art. 96 CE *in fine* estableix que els TI només podran ésser abrogats, modificats o suspesos en virtut de les seves pròpies disposicions o en virtut de les normes del Dret internacional. Dit d'altra manera, els TI tenen una superioritat jeràrquica enfront de la llei interna. No es sobrer il·lustrar les tensions contínues que existeixen entre el poder *de facto* del poder *de iure* a partir de recordar el dilema en el que es trobaren els poders de la Unió quan apreciaren que els primers incomplidors dels Pactes d'Estabilitat i Creixement foren Alemanya i França. *De facto*, era dubtós si el Consell els havia de sancionar quan Alemanya i França argüïen que la vulneració dels Pactes es devia a les transferències en concepte de solidaritat en favor de les regions més desafavorides de la Unió.

Vist que els límits a l'endeutament ja estaven establerts pel dret primari de la Unió i que ja existia un procediment establert per a controlar les extralimitacions dels EM, sembla coherent preguntar-se els motius de l'actual reforma de l'art. 135 CE. L'exposició de motius conclou que: “Aquesta

¹¹ Art. 1 del Protocol: “Los valores de referencia que se mencionan en el apartado 2 del artículo 104 C del Tratado serán: - 3 % en lo referente a la proporción entre el **déficit público** previsto o real y el producto interior bruto a precios de mercado; - 60 % en lo referente a la proporción entre la **deuda pública** y el producto interior bruto a precios de mercado.”

Art. 2 del Protocol: “A los efectos del artículo 104 C del Tratado y a los del presente Protocolo, se entenderá por: (...) - **Déficit**, el volumen de endeudamiento neto, con arreglo a la definición del Sistema Europeo de Cuentas Económicas Integradas; (...) - **Deuda**, la deuda bruta total, a su valor nominal, que permanezca viva a final de año, consolidada dentro de los sectores del gobierno general, con arreglo a la definición del primer guión.”

reforma de l'article 135 de la Constitució Espanyola persegueix, per tant, garantir el principi d'estabilitat pressupostària, vinculant totes les administracions públiques en la seva consecució, reforçar el compromís d'Espanya amb la Unió Europea i, al mateix temps, garantir la sostenibilitat econòmica i social del nostre país." Vist això, la pregunta resta oberta: afectarà jurídicament aquesta reforma a la capacitat d'endeutament de l'Estat central? Ja s'ha precisat que tant en la redacció anterior com en l'actual de l'art. 135 CE prescriuen la necessitat que el Govern recolzi l'endeutament per llei. Sovint aquesta funció la durà a terme la llei de pressupostos. La justícia ordinària es veurà impedida per inaplicar (i expulsar) una llei que permeti un endeutament excessiu puix que el control de constitucionalitat de la llei en el sistema jurídic espanyol és un monopoli del TC. És el que la doctrina constitucionalista anomena un control de constitucionalitat de la llei concentrat (o kelseniana), per oposició al sistema de control difús (en el qual la justícia ordinària té la capacitat d'inaplicar lleis contràries a la constitució). La Llei Orgànica del Tribunal Constitucional –LOT–, desenvolupant els preceptes constitucionals, només permet a la justícia ordinària la participació en el control de constitucionalitat a partir de la capacitat de presentar qüestions de constitucionalitat quan dubti de la constitucionalitat d'una llei. A més, recordem que la relació entre LO i llei ordinària és una relació de competència i no de jerarquia. Conseqüentment, per suspendre o expulsar una llei que habiliti al Govern central per endeutar-se en excés caldrà esperar que es pronunciï el TC. Malgrat la reforma LOTC de 2007, la tardança resolutòria del TC és encara considerable.

S'acaba de mostrar que a nivell estatal la regulació constitucional dels límits de l'endeutament tindrà uns efectes jurídics limitats. Contràriament, aquesta constatació no la podem estendre al nivell autonòmic. Més enllà del perillós precedent que estableix una reforma constitucional sense el consens dels PANEs, l'impacte jurídic a l'autonomia pressupostària de les CCAA és punyent. Fins ara, ha resul-

tat complex impugnar una llei de pressupostos autonòmica (*grosso modo*, la via que tenia oberta l'Estat és a partir d'una extralimitació competencial en l'ús de l'*spending power* autonòmic); emperò, la reforma constitucional que ara ens ocupa ha ampliat notòriament les competències estatals en matèria pressupostària i les seves capacitats impugnatòries. L'art. 161.2 CE estableix que les disposicions autonòmiques impugnades pel Govern espanyol davant del TC queden immediatament suspeses fins que el TC decidís aixecar la suspensió (un termini màxim de 5 mesos per pronunciar-se *ex constitutione*). És a dir, que la hipotètica impugnació d'una futura llei catalana de pressupostos pel Govern espanyol, per incompliment del nou art. 135 CE i per extensió de la seva LO, comportaria la suspensió automàtica dels preceptes impugnats. A la pràctica, no seria forassenyat preveure que l'Estat es valdria del mecanisme consensual establert a l'art. 33.2 LOTC, per exercir un ferri control de les CCAA a partir d'una negociació basada amb una asimetria de forces.

Alguns autors del dret i les relacions internacionals encunyaren la noció de "sobirania perforada". En el cas espanyol, sembla que només permeten que es "perfori" des d'instàncies supraestatals, mancant-li un procés democràtic transparent i participatiu. Altrament, quan la sobirania es pretén qüestionar des d'instàncies infraestatals a partir d'un procediment democràtic transparent i participatiu es priva a ultrança. Es priva inclús que la ciutadania d'una nacionalitat històrica, responnent a una consulta popular, pugui posicionar-se sobre si creu oportú obrir un procés de diàleg per a reformar la CE per tal de solucionar l'històric problema de l'encaix amb l'Estat (STC 103/2008).¹² Irònic tot plegat!

Pau Bossacoma i Busquets

*Llicenciat en dret a la Universitat Pompeu Fabra (UPF),
becari doctoral de la Universitat de Girona (UdG).*

¹² VIVER i PI-SUNYER, C., El Reconeixement de la Plurinacionalitat de l'Estat en l'Ordenament Jurídic Espanyol, dins de REQUEJO, F., i GAGNON, A., (ed.), Nacions a la recerca de reconeixement. Catalunya i el Quebec davant el seu futur, Barcelona, Institut d'Estudis Autonòmics (IEA), 2010, p. 222-3. Referint-se a la STC 103/2008, conclou l'exmagistrat del TC: "En definitiva, la 'ratio decidendi' emprada en la sentència es basa en l'afirmació que no es pot sotmetre a referèndum consultiu cap «decisió política d'especial transcendència» —per emprar l'expressió de l'article 92 de la Constitució referit a l'objecte dels referèndums— que «afecti» el que està establert a la Constitució. No es pot preguntar, per tant, sobre si es vol iniciar un procés de reforma constitucional en un determinat sentit. Aquesta pregunta ja suposa, en si mateixa, una reforma de fet de la Constitució. Aquest és un límit a les qüestions que poden ser objecte de referèndum que no està expressament previst a la Constitució [...]. En qualsevol cas segons aquesta sentència ni l'Estat ni les comunitats poden consultar als ciutadans sobre la possibilitat d'iniciar processos de reforma i, més concretament, no poden consultar sobre qüestions que, en la hipòtesi que obtinguessin el vot favorable dels ciutadans, requerissin iniciar un procés de reforma de la Constitució."

L'impost

sobre successions i donacions a Catalunya

Amb la publicació de la Llei 19/2010, de 7 de juny, de regulació de l'impost sobre successions i donacions, el Parlament de Catalunya ha volgut donar resposta al clam de l'opinió pública per minimitzar aquest tribut, almenys pels graus de parentiu més propers, de la mateixa manera que ho havien fet abans la majoria dels altres ens autonòmics. Aquesta norma es va publicar al DOGC l'11 de juny de 2010 i va entrar en vigor l'endemà.

Recordem que el rendiment d'aquest impost està cedit a les comunitat autònomes, encara que la titularitat de l'impost la continua tenint l'Estat. Les comunitats autònomes, a més de gestionar-lo, tenen reconeguda la capacitat normativa per poder modificar determinats aspectes de la legislació estatal (Llei 29/1987, de 17 de desembre). La base liquidable d'aquest impost es determina per l'aplicació d'un seguit de reduccions de la base imposable, que recordem que està determinada pel valor net dels béns i drets que s'adjudiqui cada subjecte passiu, ja sigui per adquisició mortis causa o intervivos.

Doncs bé, aquesta norma bàsicament determina i estableix els requisits que cal complir per tenir dret a la reducció de la base imposable. Per una banda, es milloren les re-

duccions previstes per la normativa estatal, i per l'altra, se'n regulen de pròpies. El legislador distingeix entre les adquisicions per causa de mort (herència, llegat, legítima, contractes o pactes successoris, donació mortis causa, assegurança per causa de mort, etc.) de les produïdes entre vius (donació, condonació de deute, renúncia a favor de persona determinada, etc.). Segons sigui una o altra la causa de l'adjudicació, sempre a títol lucratiu, les reduccions que s'aplicaran seran diferents.

A) TRANSMISSIONS PER CAUSA DE MORT:

I.- Reduccions per circumstàncies personals

Reduccions per parentiu: Es distingeix entre diferents grups de parentiu, i es podrà practicar una reducció de 539.000 € per un descendent menor de 13 anys, o de 50.000 € quan la relació de parentiu sigui col·lateral de segon o tercer grau.

Reducció per discapacitat: Aquesta reducció és aplicable per dues graduacions de minusvalidesa. Una de 275.000 € per un grau del 33% al 64% i una altra de 650.000 € per un grau del 65% i superior.

Reducció per a persones grans: Quan l'adjudicatari té 75 anys o més es pot practicar una reducció de 275.000 €.

Aquestes dues darreres reduccions són incompatibles entre si i s'apliquen amb independència del grup de parentiu al qual pertanyi el drethavent.

II.- Reduccions per assegurances de vida

Assegurances contractades després del 19/01/1987: Quan els beneficiaris són descendents, ascendents, adoptats, adoptants i cònjuges o parelles de fet tenen dret a una reducció de 25.000 € dels capitals percebuts.

III.- Reducció per l'adquisició de béns i drets afectes a una activitat econòmica

Reducció del 95% del valor net dels elements afectes a una activitat empresarial o professional del causant i els béns del causant que s'utilitzen en l'activitat empresarial o professional del cònjuge supervivent quan l'adjudicatari en sigui el cònjuge, descendents, ascendents o col·laterals fins al tercer grau, ja sigui per consanguinitat, adopció o afinitat. També es preveu aquesta reducció per a les adquisicions a favor de la persona vinculada amb l'empresa o negoci del causant per una relació laboral o de prestació de servei amb una antiguitat mínima de 10 anys. I també per tenir encomanades tasques de direcció o de gestió amb un mínim de 5 anys.

IV.- Reducció per l'adquisició de participacions en entitats

La reducció de la base imposable també serà del 95% del valor de les participacions en entitats, amb cotització o sense cotització en mercats organitzats, o del 97% per l'adquisició de participacions en societats laborals en les adquisicions a favor de parents propers, fins al tercer grau de col·lateralitat.

Ara bé, cal que l'activitat principal de l'entitat no sigui gestionar un patrimoni mobiliari o immobiliari, que la participació del causant en el capital sigui almenys del 5% o del 20% computat conjuntament amb el cònjuge, descendents, ascendents o col·laterals fins al tercer grau del causant (tant per consanguinitat o adopció com per afinitat) i que el causant exercís funcions de direcció amb una remuneració que representi almenys el 50% dels seus ingressos en rendiments del treball, ja sigui empresarial o professional.

V.- Reducció per l'adquisició de participacions en entitats per part de persones amb vincles laborals o professionals

Es crea ex novo una reducció del 95% per l'adquisició de participacions en entitats per part de persones que, si bé no tenen relació de parentiu amb el causant, sí que tenen determinats vincles laborals o professionals amb l'entitat: 5 anys de funcions de direcció i una antiguitat mínima de 10 anys que les fa mereixedores del gaudi del benefici fiscal, sempre que mantinguin els béns i l'activitat empresarial o professional durant un termini de cinc anys. La participació del drethavent després de l'adquisició ha de ser com a mínim del 50% i en societats laborals del 25%.

VI.- Reducció per l'adquisició de l'habitatge habitual del causant

En les adquisicions per causa de mort que corresponguin al cònjuge, als descendents, als ascendents o als col·laterals del causant, es pot aplicar en la base imposable una reducció del 95% del valor de l'habitatge habitual del causant, amb un límit de 500.000 euros pel valor conjunt de l'habitatge, que s'ha de prorratejar entre els subjectes passius en proporció a la seva participació. En tot cas, el límit individual que resulta del prorrateig entre els subjectes passius no pot ser inferior als 180.000 euros.

Els parents col·laterals del causant han de ser majors de 65 anys i hi han d'haver conviscut com a mínim els dos anys anteriors a la seva mort.

VII.- Reducció per l'adquisició de determinades finques rústiques de dedicació forestal

Els parents més propers, fins al tercer grau, es poden aplicar una reducció del 95% del valor de les finques rústiques de dedicació forestal si disposen d'instrument d'ordenació forestal aprovat pel departament competent, si són gestionades en el marc de conveni, acord o contracte de gestió amb l'administració forestal o si estant ubicades en terrenys que han patit un incendi en els darrers 25 anys.

VIII.- Reducció per l'adquisició de béns del causant que s'utilitzen per l'explotació agrària del drethavent

Reducció del 95% pel parent proper o persona amb relació laboral de deu anys en l'explotació agrària, professional de l'agricultura, en el valor net dels elements patrimonials que s'han utilitzat en una explotació agrària de la qual en sigui titular el drethavent a qui s'adjudiquin els béns.

També s'aplica en el cas que l'explotació agrària vagi a càrrec de societats cooperatives o societats agràries de transformació, o a societats civils, laborals o d'altres de tipus mercantil, sempre que més del 50% del capital social pertanyi a socis que siguin agricultors professionals, si hi participa el drethavent a qui s'adjudiquin els béns esmentats.

IX.- Reducció per l'adquisició de béns del patrimoni cultural

Reducció del 95% del valor dels béns culturals d'interès nacional i dels béns mobles catalogats que hagin estat qualificats i inscrits d'acord amb la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català, del patrimoni històric o cultural d'altres comunitats autònomes que hagin estat qualificats i inscrits d'acord amb la normativa específica corresponent, dels béns a què es refereixen els apartats 1 i 3 de l'article 4 de la Llei de l'estat 19/1991, de 6 de juny, de l'impost sobre el patrimoni, i del valor de l'obra pròpia dels artistes a què es refereix l'article 4.3.b d'aquesta llei si el causant és el mateix artista.

X.- Reducció per l'adquisició de béns del patrimoni natural

En les adquisicions a favor del cònjuge, descendents, ascendents o col·laterals fins al tercer grau del causant, es pot aplicar en la base imposable una reducció del 95% del valor de les finques rústiques de dedicació forestal si s'ubiquen en terrenys inclosos en un espai integrat en el Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN) o en un espai integrat en la Xarxa Natura 2000. Totes aquestes reduccions estan condicionades al manteniment dels béns i drets adquirits en el patrimoni de l'adjudicatari per un termini de 5 a 10 anys, depenent de la que sigui.

XI.- Reducció per sobreimposició decenal

Si uns mateixos béns o drets són objecte, en un període de 10 anys, de dues o més transmissions per causa de mort a favor del cònjuge, descendents o ascendents, adoptats o adoptants, es pot deduir la major de les quantitats que equival a la quota primerament pagada o la reducció del 50%, 30% o 10% del valor real dels béns i drets, segons si ha transcorregut menys d'un any, d'un a cinc anys o més de cinc anys des de la primera transmissió.

XII.- Reducció addicional

Finalment, la llei preveu una reducció addicional per als parents més propers d'un 50% sobre l'excés de base imposable un cop aplicades les reduccions anteriors, segons si no s'apliquen altres reduccions diferents de les d'adquisició d'habitatge habitual, persones grans, minusvàlides, doble imposició decenal o per assegurances, amb un límit que va de 150.000 € —pel cònjuge— a 25.000 € —per ascendents.

B) ADQUISICIONS LUCRATIVES ENTRE VIUS:

La regulació de les reduccions per les adquisicions lucratives entre vius és una de les principals novetats de la llei, que incorpora i millora la normativa estatal i l'amplia amb noves normes i regles amb l'objectiu de garantir més seguretat jurídica.

I.- Reducció per donació d'un negoci empresarial o professional

En qualsevol negoci jurídic gratuït entre vius a favor de parents fins al tercer grau de col·lateralitat, o persones amb vinculació laboral amb una antiguitat mínima de 10 anys o 2en funcions de direcció de 5 anys es pot aplicar en la base imposable una reducció del 95% del valor net de la totalitat dels elements afectes a una activitat empresarial o professional del donant.

Cal que l'activitat sigui exercida pel donant de manera habitual, personal i directa i que hagi complert 65 anys, o bé que cessi anticipadament una activitat agrària, o que es trobi en situació d'incapacitat permanent absoluta o de gran invalidesa.

La norma exigeix que els rendiments que es deriven de l'exercici de l'activitat empresarial o professional constitueixin almenys el 50% del total dels rendiments del treball personal, del capital mobiliari i immobiliari i de les activitats econòmiques del donant. A la data de la donació el donant ha de cessar l'activitat empresarial o professional i ha de deixar de percebre'n rendiments.

II.- Reducció per donació de participacions en entitats

En donacions o qualsevol altre negoci jurídic gratuït equiparable entre vius els adjudicatariis, parents propers, es poden aplicar una reducció del 95% del valor de les participacions en entitats. També es poden aplicar una reducció del 97% en cas de participacions en societats laborals, amb cotització o sense en mercats organitzats, per la part que correspongui per raó de la proporció que hi ha entre els actius necessaris per a l'exercici de l'activitat empresarial o professional, minorats en l'import dels deutes que en deriven, i el valor del patrimoni net de cada entitat. Igualment, com en el cas anterior, s'exigeix que el donant tingui 65 anys o es trobi en situació d'incapacitat permanent absoluta o de gran invalidesa.

III.- Reducció per la donació de participacions en entitats a persones amb vincles laborals o professionals

Reducció del 95% de les participacions adquirides per persones sense tenir relació de parentiu (pots comprovar que sigui realment el sentit que ha de tenir?) per la part que correspongui per raó de la proporció existent entre els actius necessaris per a l'exercici de l'activitat empresarial o professional, minorats en l'import dels deutes que en deriven, i el valor del patrimoni net de cada entitat, si es reuneixen determinats requisits.

IV.- Reducció per la donació de diners per constituir o adquirir una empresa individual o un negoci professional o per a adquirir participacions en entitats

És una novetat la reducció del 95% de l'import donat, amb una reducció màxima de 125.000 euros, límit que es fixa en 250.000 euros per als donataris que tinguin un grau de discapacitat igual o superior al 33%, en donacions de diners a favor de descendents menors de 40 anys i amb un patrimoni inferior a 300.000 €, per constituir o adquirir una empresa individual o un negoci professional o per a adquirir participacions en entitats, sempre que l'empresa, el negoci o l'entitat tinguin el domicili social i fiscal a Catalunya.

En cas d'adquirir una empresa o un negoci, l'import del volum de negoci net del darrer exercici tancat abans de la data d'adquisició no pot superar els tres milions d'euros —en el cas d'adquisició d'una empresa individual— o un milió d'euros —en el cas d'adquisició d'un negoci professional.

V.- Reducció per la donació de béns del patrimoni cultural

En les donacions a favor del cònjuge o dels descendents es pot aplicar una reducció del 95% del valor dels béns culturals d'interès nacional i dels béns mobles catalogats que hagin estat qualificats i inscrits d'acord amb la Llei del patrimoni cultural català, del patrimoni històric o cultural d'altres comunitats autònomes o del patrimoni històric espanyol i els objectes d'art i antiguitats dipositats en museus o institucions públiques per ser exhibits per un període mínim de 3 anys.

VI.- Reducció per la donació d'un habitatge que ha de constituir l'habitatge habitual o per la donació de diners destinats a l'adquisició d'aquest habitatge

En les donacions a descendents (menors de 37 anys o amb grau de discapacitat igual o superior a 65% i amb ingressos inferiors a 36.000 €) d'un habitatge que passarà a ser l'habitatge o de diners destinats a adquirir-lo, es pot aplicar una reducció del 95% del valor de l'habitatge o l'import donats, amb una reducció màxima de 60.000 euros, límit que es fixa en 120.000 euros per als donataris que tinguin un grau de discapacitat igual o superior al 65%.

VII.- Reducció per aportacions a patrimonis protegits de discapacitats

Una altra de les novetats d'aquesta norma és la reducció d'un 90% de les aportacions a patrimonis protegits de discapacitats que quedin gravades per l'impost sobre successions i donacions com a transmissió lucrativa entre vius, en tant que excedeixin l'import màxim fixat per llei per tenir la consideració de rendiments del treball del discapacitat, sempre que les aportacions compleixin els requisits i les formalitats que determina la Llei de l'estat 41/2003, de 18 de novembre, de protecció patrimonial de les persones amb discapacitat i de modificació del Codi Civil, de la Llei d'enjudiciament civil i de la normativa tributària.

C) LES TARIFES

S'estableixen dues tarifes de l'impost: una d'específica per a les transmissions lucratives entre vius a favor de descendents, adoptats, cònjuge o parella de fet, ascendents i adoptants formalitzada en escriptura pública amb tipus reduïts del 5%, 7% i 9%, segons valor de l'adquisició. L'altra és general per a la resta de supòsits. La llei ha reduït els diferents trams de la tarifa general a cinc i els tipus a aplicar establerts per la norma de l'Estat, del 7% al 32%.

Depenent del grau de parentiu entre transmissent i adquirent es conserven els coeficients multiplicadors de la quota que resulta d'aplicar la tarifa, i serà de l'1% quan el parentiu sigui més proper, del 1,5882% quan es tracta de col·laterals de segon i tercer grau i del 2% quan el parentiu és més llunyà o no n'hi ha. Ha desaparegut el coeficient multiplicador que preveia la llei estatal quan contemplava el patrimoni preexistent de l'adjudicatari.

D) ALTRES QÜESTIONS QUE S'HI REGULEN:

- S'assimila el tractament fiscal dels cònjuges a les parelles estables, regulades per la Llei 25/2010, de 29 de juliol, del llibre segon del Codi Civil de Catalunya.
- Les relacions entre un cònjuge o un convivent en parella estable i els fills del seu cònjuge o de l'altre membre de la parella s'assimilen, a l'efecte de l'impost sobre successions i donacions, a les relacions entre ascendents i fills.
- En matèria de gestió, liquidació, inspecció i recapitació de l'impost sobre successions i donacions, correspon a l'Agència Tributària de Catalunya i, en els termes que siguin establerts per la normativa vigent i pel conveni signat a aquest efecte, a les oficines liquidadores dels registres de districte hipotecari.
- El termini de resolució dels procediments de gestió tributària propis de l'ISD és de dotze mesos, i es pot ampliar fins a un nou període de dotze mesos més si les actuacions adquireixen una complexitat especial, si es constata que s'han amagat béns o si s'inicia un procediment de comprovació de valors.
- El pagament es pot fer mitjançant el lliurament de béns culturals d'interès nacional, béns culturals d'interès local i béns mobles catalogats que hagin estat qualificats i inscrits d'acord amb la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català; béns integrants del patrimoni històric o cultural d'altres comunitats autònomes que

hagin estat qualificats i inscrits d'acord amb la normativa específica corresponent, i béns integrants del patrimoni històric espanyol que hagin estat inscrits a l'inventari general de béns mobles o en el Registre general de béns d'interès cultural, d'acord amb l'article 69.2 de la Llei de l'estat 16/1985, de 25 de juny, del patrimoni històric espanyol.

- Ajornament de fins a un any del pagament de les liquidacions per causa de mort, sempre que a l'inventari de l'herència no hi hagi suficients diners efectius o béns fàcilment realitzables per pagar les quotes liquidades i sempre que l'ajornament se sol·liciti abans que acabi el termini de pagament.
- El pagament de l'impost d'assegurances de vida l'import de les quals es percebi en forma de renda es pot fraccionar en el nombre d'anys de percepció de la pensió, si la renda és temporal, o en un nombre màxim de quinze anys si la renda és vitalícia. Aquest fraccionament no comporta la constitució de cap tipus de caució ni mereix cap tipus d'interès.

E) LA LLEI 3/2011, DE 8 DE JUNY, DE MODIFICACIÓ DE LA LLEI 19/2010, DE 7 DE JUNY:

Aquesta norma, publicada al DOGC del 15 de juny de 2011, pretén, segons els motius que exposa, corregir el greuge percebut per una gran part de la ciutadania que ha posat en qüestió la regulació aplicable a Catalunya de l'impost que grava les successions, si es compara als de d'altres territoris de l'estat, que l'han vist reduït de manera substancial en les transmissions entre familiars propers.

La innovació rau en afegir un article a la Llei 19/2010, que preveu la bonificació del 99% de la quota resultant —si és que n'hi ha i després d'aplicar les reduccions a la base imposable que hem analitzat anteriorment— en les adquisicions per causa de mort, incloses les quantitats que perceben els beneficiaris d'assegurances de vida, els dret-havents que siguin ascendents, descendents, adoptants o adoptats, cònjuges o parelles estables, i assimilatius (no sé si és un sinònim correcte. Potser hauria de ser assimilats).

Finalment, cal dir que aquesta modificació de la Llei 19/2011 té efectes retroactius i és aplicable a fets meritats a partir de l'1 de gener de 2011.

Lluís Camps i Sagué

*Cap de Servei de Gestió Tributària
Agència Tributària de Catalunya a Girona*

Negociación colectiva y planes de igualdad

1.- Acervo normativo

La culminación de la regulación legal de las políticas de igualdad en nuestro país se encuadra en la más que conocida Ley Orgánica 3/2007 de igualdad efectiva entre mujeres y hombres —en adelante LOIMH— que entró en vigor el 24 de Marzo de 2007. No obstante muchas disposiciones legales estatales prohibían la discriminación con anterioridad a la LOIMH, así el Art. 14 de nuestra Carta Magna —en adelante CE— el Art. 9.2 CE, que consagra la obligación de los poderes públicos a promover las condiciones para que la igualdad de cada individuo, y de los grupos en que se integra, sean reales y efectivas. En el Estatuto de los Trabajadores, en adelante ET, lo encontramos en los Art. 4.2 c), 17.1 y 28. La Ley 31 /1989 toma como referencia el Plan de Acción para la Igualdad de Oportunidades de las Mujeres, elaborado por el Consejo Recto del Instituto de la Mujer en 1987. La Ley 64/1997 incorporó las medidas contempladas en el Acuerdo Interconfederal para Estabilidad del Empleo, que quedaron plasmadas en el RDL 9/1997 de 16 de Mayo. La Ley 39/1999, de 5 de No-

viembre, para promover la conciliación de la vida familiar y laboral de las personas trabajadoras, trata de guardar el equilibrio para favorecer los permisos por maternidad y paternidad sin que afecte negativamente al acceso al empleo, a las condiciones de trabajo y al acceso a puestos de responsabilidad especial de las mujeres. El RD 1251/2001 ordena la separación del subsidio de maternidad del de incapacidad temporal; se crea la nueva prestación del riesgo durante el embarazo.

En Derecho Internacional, debemos mencionar el Art. 32.2 de la Declaración Universal de Derecho Humanos (1948), el Art. 4 de La Carta Social Europea (1961), el Pacto Internacional de Derechos Económicos, Sociales y Culturales (1966) y el Convenio OIT núm. 100 (1951).

La LOIMH desarrolla las Directivas Comunitarias referidas a la igualdad en el acceso al empleo, a la formación y promoción profesional y a las condiciones de trabajo. La igualdad es un principio fundamental en la Unión Europea. Debemos destacar en Derecho Comunitario el Art. 119 del

Tratado de Roma (1957), la Directiva 75/117/CEE, de 10 Febrero de 1975 del Consejo y el Tribunal de Justicia de la Comunidad Europea (y entre muchas Sentencias, la STJCE de 26 de Junio de 2001).

2.- Negociación colectiva y Planes de igualdad

La LOIMH, establece que las empresas están obligadas a respetar la igualdad de trato y de oportunidades en el ámbito laboral. Con esta finalidad, deberán adoptar medidas dirigidas a evitar cualquier tipo de discriminación laboral entre mujeres y hombres, medidas que deberán negociar, y en su caso acordar, con los representantes legales de los trabajadores y trabajadoras en la forma que se determine en la legislación laboral. Las empresas, pues, deberán elaborar y aplicar un plan de igualdad cuando así se establezca en el convenio colectivo que sea aplicable, y en los términos previstos en el mismo, pero la propia LOIMH no establece el mismo grado de obligatoriedad en la gestión de los planes de igualdad al condicionarlos al tamaño de la empresa. Así, si una empresa tiene una plantilla superior a los 250 trabajadoras y trabajadores existen dos posibilidades: si están sujetas a un convenio de ámbito sectorial en que se obligue a adoptar medidas de igualdad, las empresas deberán acordar un plan de igualdad, y no sólo negociarlo; en cambio, si la empresa tiene convenio colectivo propio, no existe obligación de acordar el plan de igualdad, pero deberá negociarse. Las empresas con plantillas inferiores a 250 trabajadoras y trabajadores tendrán la obligación de negociar medidas de acción positiva, pero la obligación de negociar un plan de igualdad surgirá desde el momento en que así lo disponga el convenio sectorial de aplicación.

Antes de introducirnos en el candente mundo de los Planes de Igualdad, voy a hacer una somera reseña de la discriminación salarial a la mujer, que a pesar de ser un tema especialmente llamativo, pasa fácilmente inadvertido pero no deja de estar presente en muchas empresas. Bajo mi punto de vista, es una de las discriminaciones más importantes, de hecho creo que es el punto estrella de la desigualdad. El Art. 28 del ET nos dice claramente que “el empresario está obligado a pagar por la prestación de un trabajo de igual valor la misma retribución, satisfecha directa o indirectamente, y cualquiera que sea la naturaleza de la misma, salarial o extrasalarial, sin que pueda producirse discriminación alguna por razón de sexo en ninguno de los elementos o condiciones de aquella”.

La discriminación salarial la podemos analizar desde diferentes referentes. Tomamos como ejemplo la utilizada por el CES (Consejo Económico y Social), que la ha analizado teniendo en cuenta las diferencias entre:

1.- El salario medio y el salario frecuente.

2.- Las ramas de actividad: el salario de la mujer es inferior al del hombre especialmente en función de la clase de ocupación, modalidad, contrato y jornada.

3.- Las ocupaciones: el salario de las mujeres es inferior especialmente en el grupo de trabajos no cualificados.

Ahora bien, debemos diferenciar entre la **discriminación salarial directa** e la indirecta. La discriminación salarial directa es la entendida como todo tratamiento salarial perjudicial en razón de sexo, y la **discriminación salarial indirecta** es la que se produce bajo la apariencia de tratamientos formalmente no discriminatorios, pero que encubren consecuencias perjudiciales para las mujeres. Su primera definición salvo error la configuró la STC 145/1991: “*discriminación indirecta es aquella que incluye los tratamientos formalmente no discriminatorios de los que deriva, por las diferencias fácticas que tienen lugar entre trabajadores de diverso sexo, consecuencias desiguales perjudiciales por el impacto diferenciado y desfavorable que tratamientos formalmente iguales o tratamientos razonablemente desiguales tiene sobre los trabajadores de uno y de otro sexo a causa de la diferencia de sexo*”.

Por último, apuntar que los últimos datos registrados con motivo del Día Internacional por la Igualdad Salarial entre mujeres y hombres (23 de Febrero de 2011) sitúan la ganancia media de los hombres en 22.108 € anuales frente a los 17.298 € de las mujeres, lo que supone una diferencia de un 22%, variando algo en las diferentes comunidades autónomas. Los últimos informes ponen de relieve que las diferencias salariales entre mujeres y hombres varían de un ámbito de actividad a otra, pues mientras en la industria las mujeres ganan un 30% menos que los hombres, en los servicios la diferencia es del 23% y en la construcción de un 7%. También se produce desigualdad en el salario según el tipo de contrato; así las mujeres con contrato indefinido ganan un 23% menos que los hombres, mientras que en el caso de las contratadas por tiempo determinado, la diferencia salarial se reduce al 17%. En todo caso, estamos en el siglo XXI y no debería haber lugar para discriminaciones como esta.

Volviendo al tema de la negociación colectiva y los Planes de Igualdad, hemos de preguntarnos **¿Qué son los planes de igualdad?** “*Son un conjunto de medidas, adoptadas después de realizar un diagnóstico de situación, tendentes a alcanzar en la empresa la igualdad de trato y de oportunidades entre mujeres y hombres y a eliminar la discriminación por razón de sexo*”. (Art. 46 LO 3/2007). Estos planes, al poderse instrumentar a través de un convenio colectivo, cabe su inclusión en el propio convenio o en un anexo y serán objeto de inscripción, según el RD 713/2010 sobre registro y depósito de convenios y acuerdos colectivos de trabajo: “*Los acuerdos sectoriales que establecen los términos y condiciones que han de seguir los planes*

de igualdad en las empresas, los acuerdos que aprueben planes de igualdad en las empresas afectadas por la negociación colectiva sectorial, así como los acuerdos que aprueben planes de igualdad derivados del convenio colectivo de empresa”.

A nivel estatal, a pesar de contar con una Ley Orgánica que regula las desigualdades entre mujeres y hombres, la negociación colectiva juega un papel importantísimo, sobre todo en lo que afecta a cuestiones de plantilla, de representación sindical y parte empresarial.

Esa negociación colectiva que se representa a través de la regulación convencional da como frutos los convenios sectoriales que no regulan los Planes de Igualdad (aunque esto no significa que en ellos se omitan referencias a la igualdad), y los convenios sectoriales que sí regulan Planes de Igualdad. Dentro de ellos cabe hacer dos distinciones, los que regulan los Planes en los mismos términos que lo hace la LOIMH y los que regulan verdaderos Planes de Igualdad (especifican criterios generales de los procedimientos, pautas a abordar y un largo etcétera). En los convenios de empresa, es posible encontrar la intención de cumplir la ley, con diferentes grados de concreción.

3.- Pautas para la elaboración de un Plan de Igualdad

De acuerdo con lo establecido en el Art. 85 del ET, en la negociación de los convenios existirá *“el deber de negociar medidas dirigidas a promover la igualdad de trato y de oportunidades entre mujeres y hombres en el ámbito laboral o, en su caso, Planes de Igualdad.”*

Lo primero a lo que debemos atenernos es a la realidad concreta de cada empresa, y por ello es necesario partir de la realización de un **diagnóstico** para detectar y valorar en qué aspectos se detectan carencias en la empresa en relación a la igualdad entre mujeres y hombres. Este diagnóstico deberá llevarlo a cabo la Comisión Paritaria de Igualdad, formada por personas con representación sindical y de la dirección. Sus ámbitos de trabajo pasan por: el acceso a la ocupación y a la contratación, la clasificación profesional, formación y promoción profesional, la valoración y clasificación de los puestos de trabajo, la retribución, la ordenación del tiempo de trabajo para favorecer la conciliación de la vida personal, laboral y familiar, la prevención del acoso sexual y acoso por razón de sexo y la salud laboral. En el supuesto en que surgieran problemas para la elaboración del diagnóstico, se deberá especificar en convenio colectivo que será la Comisión Paritaria la que actuará como mediadora para resolver el conflicto a través de los procedimientos ordinarios, incluso podrá llevarse a cabo con posterioridad a la firma del convenio fijando ciertos límites.

No obstante lo anterior, la realidad es algo más complicada ya que resulta difícil elaborar un Plan de Igualdad durante

la negociación de un convenio, por ello para la creación de la Comisión Paritaria es necesario establecer un compromiso de adopción del Plan mediante las partes negociadoras de cada empresa.

Una vez realizado el diagnóstico, y en función del mismo, deben escogerse las medidas que mejor permitan superar las deficiencias detectadas, es decir, debe procederse a la **elaboración del Plan** que puede contener la siguiente estructura:

- 1.- Introducción:** Exposición de motivos y resumen de resultados del diagnóstico.
- 2.- Objetivos:** Enumeración de los objetivos, tanto genéricos (integración de la igualdad de oportunidades en la gestión de los recursos humanos de la empresa) como específicos (en relación al análisis realizado).
- 3.- Gestión:** Duración del Plan, composición y funciones de la comisión de seguimiento, parámetros de verificación y control del avance, plazos, acciones de difusión y formación, etc.

4.- Acciones

Llevar a cabo un Plan de Igualdad tiene ventajas importantes para las empresas. El Art. 50 de la LOINH prevé el denominado **“distintivo empresarial en materia de igualdad”**, aprobado en Consejo de Ministros el 23 de Octubre de 2009 y publicado en el BOE de 3 de Noviembre siguiente, RD 1615/2009 de 26 de Octubre. Para obtener dicho distintivo, se tendrán en cuenta, entre otros criterios, la presencia equilibrada de mujeres y hombres en los órganos de dirección y en los distintos grupos y categorías profesionales de la empresa, se valorará la adopción de planes de igualdad y la publicidad no sexista en los servicios o productos de la empresa. El distintivo pueden obtenerlo tanto empresas públicas como privadas.

Por otro lado, las empresas pueden ser sancionadas, según recoge el Art. 7.13 de la Ley de Infracciones y Sanciones del Orden Social como infracción grave el *“no cumplir con las obligaciones que en materia de planes de igualdad establecen el ET o el convenio colectivo de aplicación”*. Igualmente esta Ley considera infracción muy grave *“no elaborar o no aplicar el Plan de Igualdad, o hacerlo incumpliendo manifiestamente los términos previsto...”*. Las posibles sanciones a imponer las recoge la misma Ley a los Art. 40 a 46 bis.

Hilda-Irene Arbonés i Lapena
Col.legiada núm. 2.805 de l'ICAG

Drets

i noves tecnologies

Heu provat mai de buscar-vos al cercador Google? Us podríeu emportar alguna sorpresa. Si apareixem en una situació compromesa (molt probablement per culpa del Facebook) o, simplement, no volem que les nostres imatges i dades personals circulin per la xarxa alegrement, de ben segur ens interessarà conèixer el que disposi el Tribunal de Justícia de la Unió, que s'haurà de pronunciar sobre una qüestió prejudicial plantejada per la Secció Primera de la Sala Contenciós-Administrativa de l'Audiència Nacional, i establirà una interpretació unificadora pel que fa a la Protecció de Dades. No obstant això, els tribunals europeus, com és el cas de França, ja estan "cercant" aquestes plataformes de recerca per tal de protegir la intimitat dels usuaris, excepte dels personatges públics.

Aquesta i moltes altres qüestions com els delictes informàtics en la nova regulació legal (phising, pharming...), la utilització de l'ADN en els procediments penals, la implementació de les polseres electròniques en l'àmbit penitenciari, o les diverses tècniques de reproducció assistida i la determinació de la filiació, entre d'altres, com ara la utilització de documents informàtics en procediments penals; es van ser tractar al **VIIIè Congrés de Joves Advocats de Catalunya**, sota el títol "Les noves tecnologies i el Dret", que va tenir lloc a Mataró durant els dies 1, 2 i 3 de juliol.

L'arribada del primer cap de setmana calorós (i potser l'únic) del mes de juliol, i la proximitat geogràfica amb la capital del Maresme, va facilitar que des de Girona 12 companys ben avinguts ens plantéssim a aquesta ciutat barcelonina per passar un cap de setmana fantàstic, però també molt productiu des del punt de vista didàctic i participatiu.

Des de tots els punts de vista, la trobada va ser tot un èxit, començant per l'apartat organitzatiu. Està clar que el CICAC hi té molt a veure, ja que sabia que sense la seva aportació no haguéssim coincidit tants companys, tenint en compte especialment el context econòmic que ens toca viure. Des d'aquí felicitem tothom que va fer possible que la celebració, acolliment i el desenvolupament del Congrés fos tan satisfactori.

Si les ponències van ser tant productives, a més de la categoria i coneixement dels ponents, és perquè es van acompanyar amb abundant i encertat material doctrinal, legislatiu i jurisprudencial. Sense pretendre avorrir el lector, ens agradarà comentar, encara que sigui només de passada,

una de les sentències més tractades en les ponències: la del Tribunal de Milà, de 24 de Febrer de 2010. Aquesta sentència condemna els directius de Google Video per permetre la difusió d'un vídeo on apareix una agressió a un menor discapacitat. La resolució és cabdal, per inèdita, ja que és la primera a nivell internacional a atorgar responsabilitat penal també als responsables d'un mitjà de difusió informàtic que difon un contingut sensible i privat no autoritzat. Cal dir, però, que aquesta sentència està impugnada. Tot i això considerem que aquesta resolució marcarà la tendència a perseguir els directius d'aquests mitjans informàtics per difusions no consentides.

Com a conclusions del congrés, els Joves Advocats vam adoptar una sèrie de postures en relació a la temàtica tractada. Per exemple, es va denunciar la inconstitucionalitat de les intervencions corporals (obtenció de mostres d'ADN) no consentides. També es va concloure que convindria crear un cos de forenses informàtics adscrits als jutjats per valorar els documents electrònics. Es va preveure que els jutjats de residència de l'usuari tinguin competència en els litigis contra els directius de les xarxes socials. En definitiva, van sorgir una sèrie de conclusions i ponències que van inaugurar l'estiu i van servir per recordar que el dret ha d'anar lligat a la nostra realitat, i la nostra realitat és tecnològica. Per tant, tot l'aparell jurídic s'hauria de posar les piles per adequar-se als nostres temps i poder afrontar amb garanties els conflictes derivats d'una societat que canvia constantment. No podem ser ingenus i pensar que serà una tasca fàcil, perquè els jutjats ara per ara no estan de preparats. Per això, i aquesta és una de les conclusions més importants a què vam arribar, fóra interessant que el món jurídic acollís les noves tecnologies al marge de les normes que les haurien d'habilitar. I això ha de ser així perquè aquestes noves tecnologies ja formen part de la nostra vida quotidiana i estan més que consolidades. Per tant, el dret, en tant que reflex de la nostra realitat, no ha de fer res més que reconèixer-les i aplicar-les, i a més de manera immediata. Perquè si no és així el dret no ho serà com a tal.

Raúl García Jiménez

Col·legiat núm. 2.741 de l'ICAG

David Carrasco Tortosa

Col·legiat núm. 2.729 de l'ICAG

Meritació

de la pensió d'aliments.

Estudi de la Sentència de 14 de juny 2011
de la Sala Primera del TS, recurs 1027/2009.

Contextualització

Quan la pensió d'aliments es fixa per resolució judicial és necessari determinar-ne la data inicial de pagament. Tanmateix, com que es tracta d'una qüestió no prevista per les disposicions legals que regulen aquesta matèria, la solució jurídica queda en mans del tribunals. Durant anys, els tribunals s'han pronunciat sobre aquest tema però no han aconseguit unificar-ne el criteri.

Alguns han entès que només s'ha d'abonar la pensió d'aliments des de la data de la sentència. Exemple d'aquesta tesi en són:

- La sentència de l'Audiència Provincial de Barcelona, Secció 12a, de 19-2-2003: *"Con carácter general, considera la Sala que la pensión de alimento otorgada en*

proceso matrimonial se devenga desde la fecha de la resolución judicial, al no aplicarse la norma genérica de alimentos".

- La sentència de l'Audiència Provincial de Màlaga, Secció Sisena, de 23-4-2007: *"No es de aplicación el Art. 148 CC a las pensiones alimenticias que se fijan en un procedimiento de parejas de hecho, ya que teniendo la sentencia carácter constitutivo, sus efectos se producirán a partir de ella"*.

En canvi, d'altres han atribuït efectes retroactius a la sentència des de la data de presentació de la demanda aplicant el que estableix l'art. 148 CC: *"La obligación de dar alimentos será exigible desde que los necesitare, para subsistir, la persona que tenga derecho a percibirlos; pero no se abonarán sino desde la fecha en que se interponga la demanda"*. En aquest sentit trobem, per exemple:

- La interlocutòria de l'Audiència Provincial de Lugo, Secció Segona, de 16-2-2001: *“Abono de la pensión alimenticia desde la fecha de presentación de la demanda, ya que la falta de solicitud de medidas provisionales no puede perjudicar un derecho natural del hijo”*.
- La interlocutòria de l'Audiència Provincial de Madrid, Secció 24a, de 16-10-2002: *“La pensión alimenticia fijada por la Audiencia Provincial debe abonarse desde la fecha de presentación de la demanda, ya que el Art. 148 CC es aplicable tanto a los procedimientos de alimentos como a los matrimoniales. Debe tenerse en cuenta que los efectos de la sentencia de apelación se retrotraen a la fecha de la sentencia de instancia y en este caso, al tratarse de pensiones alimenticias a las de la presentación de la demanda”*.

No obstant això, fa pocs mesos la sentència de 14 de juny de la Sala Primera del Tribunal Suprem va resoldre aquesta controvèrsia. És més, tant la sentència de primera instància com la de l'Audiència Provincial —que dóna lloc al recurs de cassació— són exemple de la manca de coincidència en la solució jurídica. Davant d'aquesta situació, s'acut en cassació davant del Tribunal Suprem perquè aclareixi l'origen de la discrepància per les dues tesis que la jurisprudència, sobretot la menor, ha tingut respecte d'aquest tema.

A continuació es realitza un estudi detallat de la sentència esmentada.

Sentència de 14 de juny 2011 de la Sala Primera del TS, recurs 1027/2009

La Sala Primera del TS, en sentència de 14 juny de 2011, i actuant com a ponent l'Excma. Sra. Encarna Roca Trias, unifica la doctrina en matèria de reclamacions d'aliments per fills menors d'edat, ja sigui en situacions de crisi matrimonial o de la parella, i estableix que s'aplica la regla de l'art. 148.1 CC. Així doncs, en casos de reclamació judicial, aquests aliments els haurà d'abonar el progenitor deutor des del moment d'interposició de la demanda i no des de la data de la sentència.

El Jutjat de Primera Instància núm.5 de Las Palmas de Gran Canaria va estimar parcialment la demanda de reclamació de guarda i custòdia i aliments de fill extramatrimonial i va

adoptar les mesures inherents a aquesta declaració, entre les quals fixà una pensió alimentària a càrrec del pare des de la data d'interposició de la demanda.

Recurs d'apel·lació. La Secció Tercera de l'Audiència Provincial de Las Palmas de Gran Canaria va confirmar la sentència però considerava que s'havia d'acollir la pretensió relativa a la data de meritament de les pensions alimentàries: la pensió alimentària s'abonaria des de la data de la resolució de la primera instància.

Recurs de cassació. La qüestió que es planteja en aquest recurs és si hi ha una diferència total i absoluta entre els aliments que es deuen en casos de procediments per crisi familiar i els que es deuen d'acord amb els arts. 142 i ss. del CC.

La Sala assenyalava que els aliments que es deuen als fills menors en casos de separació dels progenitors tenen la mateixa naturalesa dels que han de prestar-se com a conseqüència de la pàtria potestat i dels aliments entre parents en general. Tot i això, tenen característiques pròpies com a conseqüència de les circumstàncies en què es declara l'obligació de prestar-los, conclouent que s'haurà d'aplicar l'art. 148.1 CC i que l'obligat els haurà d'abonar des de la data d'interposició de la demanda i no des de la data de la sentència.

Legislació catalana

En relació a l'obligació d'aliments, el Codi Civil de Catalunya preveu, a l'art. 237.5.1, que: “Hom té dret als aliments des que es necessiten, però no es poden demanar els que són anteriors a la data de la reclamació judicial o extrajudicial”. Per tant, la persona obligada només els deu des de la interposició de la demanda o des de la reclamació extrajudicial.

Tanmateix, el legislador català hi introdueix un segon paràgraf preveient els supòsits de violència de gènere, i permetent que els fills menors també puguin demanar els aliments anteriors a la reclamació fins un màxim d'un any, si la demanda no es va fer per una causa imputable a la persona obligada a prestar-los.

Núria Soler López

Col·legiada número 3.044 de l'ICAG

Nova etapa a Joves Advocats de Catalunya (JAC)

L'octubre passat a Vilada (el Berguedà) va resultar electe una nova junta directiva de l'Associació Joves Advocats de Catalunya. En aquesta nova etapa que es presenta, des de JAC tenim com a **objectiu primordial dinamitzar els grups de joves advocats dels diferents col·legis de Catalunya** i fer que la gran quantitat d'advocats/es joves del país participin de forma activa, encara més, a defensar els interessos comuns. **Volem harmonitzar les opinions dels joves sobre molts assumptes d'interès per a l'advocacia i que afecten de forma més concreta el nostre col·lectiu.**

En aquesta línia, volem crear una **comissió permanent encarregada de vetllar per l'aplicació adequada del Reglament de desenvolupament de la Llei d'accés a la professió d'advocat**, que ja ha entrat en vigor. Som i serem la junta directiva de JAC de referència per als nous joves i futurs companys advocats catalans, i vetllarem pels seus interessos i pels seus drets i vigilarem de ben a prop l'aplicació adequada d'aquesta llei i del seu reglament. Els convenis de **col·laboració encara s'estan negociant entre les Escoles de Pràctica Jurídica dels diferents col·legis d'advocats** que en tenen de pròpia, les universitats i els propis col·legis d'advocats, i nosaltres mirarem d'assegurar-nos que els convenis compleixin tots els requisits del reglament.

En aquest sentit, tampoc ens oblidem de la recent aprovada **Llei 37/2011, de 10 d'octubre, de mesures d'agilització processal**. Des de diferents associacions vam presentar esmenes al projecte inicial a la comissió de justícia del Con-

grés dels Diputats per tal que es modifiquessin aspectes que vam considerar que repercutien en el dret fonamental a la tutela judicial efectiva del ciutadà que estableix l'article 24 de la Constitució. Controlarem, doncs, l'aplicació de la modificació de la Llei d'enjudiciament civil relativa a la impossibilitat d'interposar recurs d'apel·lació en processos civils de reclamació d'una determinada quantitat quan sigui inferior a tres mil euros per tal de veure com podem actuar des de JAC i les mesures que podem prendre.

Tanmateix, **des de JAC volem IMPULSAR la reforma de la Llei de justícia gratuïta**, en col·laboració amb el CICAC, el CGAE —en el seu cas—, i tots el companys joves de Catalunya que vulguin unir-se al projecte. També volem **IMPULSAR la regulació HOMOGÈNIA per part del CICAC dels requisits d'accés als diferents TOAD per a tots els col·legis d'advocats de Catalunya**.

D'altra banda, aprofitem des de la nova junta per informar-vos que hem donat un **nou impuls a les noves tecnologies (web, Facebook, Twitter) de JAC** per tal que els companys joves estigueu al dia i pugueu seguir-nos a l'instant, convertint-nos així en referència per a vosaltres.

Però per fer tot això, entre d'altres coses, ens cal l'ajuda de tots els grups d'advocats joves d'arreu de Catalunya i dels seus agrupats, és a dir, de vosaltres com a companys jove que sou. **Aprofitem aquestes línies per demanar-vos, en nom de tota la junta directiva de Joves Advocats de Catalunya, que tenim l'honor de presidir que participeu activament en les activitats de la JAC**, en les nostres discussions, que doneu el vostre punt de vista i que ens ajudeu, al cap i a la fi, a fer de Joves Advocats de Catalunya una associació forta dintre del nostre sector professional per tal que puguem vetllar amb més força pels nostres drets i interessos comuns. Estem a la vostra completa disposició.

Rebeu una cordial salutació de la junta directiva de JAC.

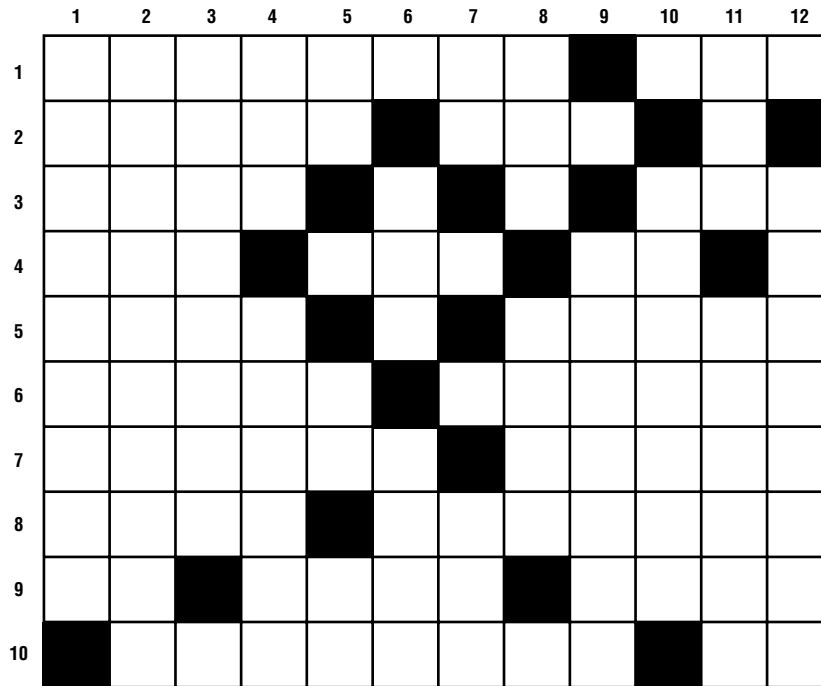
Ismael Campos Antequera
President de JAC

Alguns membres de la junta del JAG vam assistir el dia 8 d'octubre a la reunió dels Joves Advocats de Catalunya, que es va celebrar a Vilada (el Berguedà) i on es va tractar el tema del Torn d'Ofici, entre d'altres.

En matèria de formació, des del JAG hem organitzat el curs "Màrqueting Jurídic", que va impartir el 30 de setembre i el 7 d'octubre el Sr. Jordi Estalella del Pino, advocat, formador en PNL i professor col·laborador de la Universitat Autònoma de Barcelona i de la UNED en Comunicació per Advocats. També hem organitzat la conferència "L'error judicial: com reclamar i quin curs seguir", celebrada el 14 d'octubre, a càrrec del Sr. Joaquim Martí Martí, advocat i professor de Dret Civil de la Universitat de Barcelona.

Amb motiu de les Festes nadalenques, un any més, el Grup de Joves Advocats de Girona hem organitzat, en col·laboració amb la Creu Roja de Girona, una recollida de joguines per a les famílies més necessitades de la nostra província. Gràcies per la vostra col·laboració.

MOTS ENCREUATS JURÍDIC

HORITZONTAL:

- Interposar acció judicial per obtenir una tutela jurídica. Forma més greu de culpabilitat.
- Natural d'un poble turc de l'Àsia central. Vent contingut que quan surt fa tuuuut. 21ena lletra de l'alfabet espanyol.
- Excavació feta per extreure minerals. Joule. Vocal de la por. Consell Audiovisual de Catalunya.
- Terme del xintoisme que significa tabú o abstinència. Millor Associació de Joves Advocats de Catalunya. Símbol del gal·li. Primera vocal.
- Senti, percebi. Punt femení molt buscat. Vestit amb toga.
- En castellà, siervo de esparta. Pregària amb

molts parenostres i avemaries.

- Coral. Pal de llum per il·luminar la via pública.
- Que es mou amb facilitat i rapidesa. Taxa que cobrava el senyor feudal quan transferia l'ús d'una propietat.
- Liti o 51. En la mitologia grega, mineral present en la sang dels Déus. Al revés, cognom del fundador de la Congregació del Oratorio.
- Qui avala. Unió Africana.

VERTICALS:

- Relatiu o pertanyent al diumenge.
- Branca de la filologia que estudia l'origen dels mots i la seva evolució.
- Procediment judicial que persegueix l'obtenció d'un títol executiu de forma im-

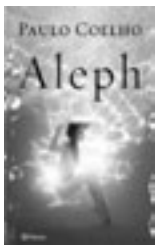
diata. Volt.

- Agència del Medi Ambient. País mediterrani berlusconiana.
- Sodi. Consonant representativa de la densitat de corrent en electricitat. Alumini. Clor.
- Quarta lletra de l'alfabet. Associació creadora de la present revista. Aprovi i aplaudeixi.
- Audiència Provincial. Gram. Radi. Art, en llatí.
- El condemnat després de sentència. Mató de soja. Tarragona.
- Símbol del tesla. Audàcia.
- Vitamina antiraquítica. Figura del pessebre exclusiva de Catalunya.
- Resa. Poble semita de l'Antic Orient, establert a l'oest d'Assíria.
- Cinquanta. Patrici romà conjurat i denunciat en cèlebre obra de Ciceró.

HORITZONTAL: 1 DEMANDAR / DOL 2 OTOMA / PET / R 3 MINA / J / U / CAC 4 IMI / JAG / GA / A 5 NOTI / G / TOGAT 6 LLOTA / ROSARI 7 CORALL / FANAL 8 AGIL / LAUDEMÍ 9 LI / ICOR / IREN 10 AVALISTA / UA
VERTICAL: 1 DOMINICAL 2 ETIMOLOGIA 3 MONITORI / V 4 AMA / ITALIA 5 NA / J / AL / CL 6 D / JAG / LLOI 7 AP / G / R / ARS 8 REU / TOFU / T 9 T / GOSADIA 10 D / GAGNER 11 ORA / ARAMEU 12 LL / CATILINA

novetats

literàries

Aleph Paulo Coelho

La nostra vida és un constant viatge des que naixem fins que morim. El paisatge varia, la gent canvia, les necessitats es transformen, però el tren segueix avançant. La vida és el tren, no l'estació. Aquí comença la teva nova vida. Aleph és un viatge cap a la recerca d'una oportunitat per reescriure la teva destinació.

El hombre que quería ser valiente Nicholas Evans

L'última vegada que Tom va veure la seva mare tenia 13 anys i ella estava al corredor de la mort. Així arrenca aquesta història commovedora i intensa sobre una jove actriu que s'obre pas al Hollywood dels anys seixanta, i d'un pare que lluita pel seu fill, que està acusat d'un horrible crim de guerra.

Un paseo por el lado salvaje Nelson Algren

Recuperem una icona de la literatura nord-americana del segle XX: fúria, resignació, derrota i passió per la vida, en un autor que ha fet el seu propi camí entre la generació perduda i la generació beat.

Las hijas del asesino Randy Susan Meyers

La seva mare els va demanar l'impossible. El seu pare va fer l'impensable. Una història inoblidable sobre el vincle entre dues germanes que han sobreviscut a una tragèdia que les marcarà per tota la vida. Una lectura absorbent que ens porta de la innocència de la infància a les difícils decisions de l'edat adulta.

1Q84- Libro 3 Haruki Murakami

La trilogia 1Q84 d'Haruki Murakami es tanca amb aquest esperat tercer volum, que promet repetir els èxits de venda que van suposar el llibre 1 i 2.

En aquest llibre apareix un nou personatge, un detectiu anomenat Ushikawa, la veu del qual se suma a les ja conegudes d'Aomame —l'enigmàtica instructora de gimnàstica i assassina— i de Tinc —el professor de matemàtiques i escriptor.

La gran búsqueda del tesoro en Google Earth Tim Dedopulos

Participa en un concurs d'àmbit mundial: t'atreveixes a prendre part de la caça d'un tresor d'àmbit global? Vols posar a prova el teu enginy competint amb gent de tot el món? Posa't les piles, estigues atent a les pistes i desenvolupa la teva ment: 50.000 euros esperen el més espavilat.

Egipto: Las claves de una revolución inevitable Alaa Al Aswany

El Caire, 25 de gener de 2011. Centenars de milers d'egipcis prenen la plaça de Tahrir per exigir la fi de la dictadura de Mubarak. El món assisteix, sorprès, a una revolució, la primera que és impulsada per internet i que canviarà per sempre la destinació dels pobles del nord d'Àfrica.

Tú puedes Joaquín Lorente

Tot comença per creure en tu, per saber que pots. Aquest llibre serà el detonant que necessites per conjuminar les teves idees i la teva passió.

Las estrellas se pueden contar Giulia Carcasi

Quan trobes l'amor res és impossible. No existeix la soledat i tot està al teu abast. Fins i tot pots comptar els estels. Descobriràs que les bones històries són com les persones: si coneixes la que encaixa amb tu, no la deixis escapar.

La tristeza del samurái Víctor del Árbol

Som a l'any 1941. Isabel vol posar terra pel mig en un matrimoni infeliç amb un cap falangista. En la seva fugida l'acompanya el seu fill petit, Andrés, de qui inesperadament es veurà obligada a separar-se. Quaranta anys després, María, una jove advocada d'èxit que ara està agonitzant, ha de comparèixer davant la justícia i fer front a la seva pròpia culpa, a un passat que se li tira damunt. En una trama sense concessions i sense respir, veurem què uneix aquestes dues dones, quina destinació tràgica han marcat les seves vides. D'Extremadura a les estepes russes, dels anys que van seguir la Guerra Civil als dies previs al 23-F, en una vertiginosa espiral de crims, complots i traïcions.

novetats

discogràfiques

Cometas por el cielo La Oreja de Van Gogh

"La niña que llora en tus fiestas" és el single que avança el nou àlbum de la LOVG, que des de la seva aparició, al 1998, ha venut més de vuit milions de discos en tot el món.

Uh! Oh! No tinc por! - Súper 3

El Super3, el club infantil més gran del món, amb més d'un milió de socis, compleix 20 anys, i per celebrar-ho estrena un nou disc que inclou tretze cançons. D'aquestes, vuit són interpretades per la família del Super3. Són versions sorprenents de cançons conegudes i també hi trobem una pista interactiva amb el clip "Uh! Oh! No tinc por!".

Los días intactos - Manolo García

Los días intactos suposa tornar al primer Manolo García de Arena en los bolsillos. Aquest disc, que té unes grans composicions i una producció molt acurada, s'ha gravat a Los Angeles, als estudis Ocean Way, amb artistes de la talla de Bob Dylan, Keith Richards i Elton John, i també a Castelldefels amb els seus músics de tota la vida: Ricardo Marín, Charly Sardá, Iñigo Goldaracena. El disc conté 14 cançons i dos bonus tracks.

En mi hambre mando yo - Marea

Són deu cançons d'alt voltatge gravades durant els mesos de juny i juliol de 2011 als Estudios Sonido R-5 de Orkain, de Navarra. Les mesclades les va fer Mike Fraser (AC/DC, Metàlica, Aerosmith) als famosos estudis Warehouse de Vancouver, al Canadà, l'agost de 2011.

Hacia lo salvaje - Amaral

Amaral inicia una nova aventura discogràfica amb el seu propi segell, Antártida, i ho fa amb Hacia lo salvaje, fins al moment el seu millor disc.

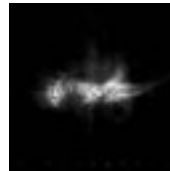
Amnèsia - Hamlet

Fa un any Hamlet estava fent la gira més important amb Sepultura i Crowbar per tot Europa. Ara treu el seu desè disc d'estudi, Amnèsia, l'àlbum més complet i que marcarà el panorama musical.

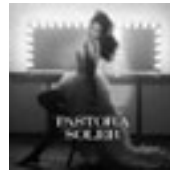
I'm With You - Red Hot Chili Peppers

Han passat cinc anys de silenci des de l'últim disc dels Red Hot Chili Peppers. Quan al 2009 el guitarrista John Frusciante va abandonar el grup hauria pogut suposar la desaparició de la banda, però I'm With you els rescata de l'abisme. No es tracta només d'una nova arrancada musical sinó que els Peppers estan emocionalment recarregats.

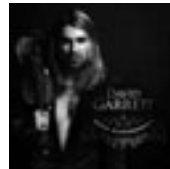
Evanescence - Evanescence

Aquest any 2011 Evanescence celebra els 17 anys d'història i Amy Lee i ho fa llençant al mercat el disc Evanescence que, com no podria ser d'altra manera, prepara moltes sorpreses, ja que té un so electrònic i futurista però no perd la seva identitat.

Una mujer como yo - Soler, Pastora

El seu desè disc arriba després de celebrar 15 anys en la música amb un doble treball en directe.

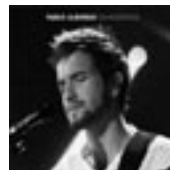
Rock symphonies - Garrett, David

David Garrett, que s'ha guanyat el mot del millor i més ràpid violinista de la seva generació, presenta un disc que reuneix el rock i la música clàssica. A Rock Symphonies Garrett reinventa els clàssics del rock.

Mylo Xylot - Coldplay

Un dels temes que integren el disc, "Every teardrop is a waterfall", conté un sampler basat en "I go to Río" de Peter Allen, fet que fa fer córrer rumors de plagi i que ha provocat tot tipus de comentaris a les xarxes socials.

En acústico - Alborán, Pablo

El cantant malagueny Pablo Alborán presenta el seu nou disc En acústico. Fa només un any aquest artista recorria Espanya actuant amb la seva guitarra per petits locals. Però des de febrer de 2011, data en que va publicar el seu primer àlbum, no ha deixat de triomfar. Presentarà el disc en un concert el 20 de desembre al Palau d'Esports de la Comunitat de Madrid.

estudi gràfic
multimèdia i webs
agència de comunicació i publicitat

 Batallé i Compte

Av. Jaume I, 44 entresol 2n-A - 17001 Girona - 972 219 831

*El JAG us desitja
bones festes
i un bon any nou!!*

**Feu vostra
la revista del JAG:
col·laboreu-hi!**

JAG

**Joves
Advocats de Girona**

Per anunciar els vostres serveis professionals

poseu-vos en contacte al telèfon 972 219 831